FINLAND - ÅTTA SEKEL TILL FRIHET

Introduktion

Finland har nu stått på högst kapabla egna ben i mer än 100 år efter att ha varit Sveriges östra del under 600 år och ett ryskt storfurstendöme under ytterligare dryga 100 år.

Mitt exponats resa började med behovet av en krönika till Svenska Vykortsföreningens tidning Kort-nytts julnummer 1917. Jag brukar ägna dessa åt vad som rörde sig på vykort 100 år eller så tidigare så vad kunde passa bättre än Finlands 100-årsfirande av självständigheten förklarad den 6 december 1917.

Så för min del fylldes 2017 med samlande av vykort som belyste Finlands självständighetsprocess krönt med en artikel i Kort-nytt 2017 Nr 4.

Den vätte aptiten när jag insåg hur lite jag kunde av Finlands historia, kultur, geografi och politik trots att ha älskat mumintrollen och haft gott om finska kollegor genom mitt yrkesliv.

Mitt syfte har varit att i första hand illustrera Finlands historia, inte att göra en deltiologisk eller posthistorisk utredning.

Äldre perioder blir då ofta representerade med vykortsreproduktioner av idag förkättrade historiemålare som inte säger så mycket om vad som faktiskt hände, men desto mer om tiden när de målades och reproducerades.

Byggnader och ruiner står kvar och har reproducerats på vykort.

Tidiga ”gruss aus” kort är vackra och visar ofta byggnader som tillkom vid städernas grundande som Åbo slott.

Vykort med kungar, tsarer etc. har bidragit.

Sovjet publicerade gärna ryska segrar och revolutionshändelser.

Stadsjubileer har också bidragit.

Finlands nationalskalder har inspirerat till illustrationer som återanvänts genom historien som Fänrik Stål och Kalevala.

Runt sekelskiftet 1900 och fram till 1919 finns förstås propaganda-, idol och reportagekort.

Ett område att vidareutveckla är ”de röda” från sekelskiftet till inbördeskriget som varit svåra att hitta på vykort från tiden

Thorbjörn Persson för NorrPhil 2022

thorbjornp@hotmail,com

Hälsningar härifrån! Jag har markerat platsen på kartan ..
Utgivet av: KANTARAVINTOLOISSA KR MAISTUU KESÄ

Plan

Avsnitt	Innehåll	Sida
Introduktion		1
Plan och referenser		2
1100-tal	Erik den Heliges korståg	3
1200-tal	Åbo och Viborg grundläggs	4-5
1300-tal	Äbo får domkyrka , Borgå grundläggs,	6-7
1400-tal	Finland i Kalmarunionen, Olofsborg byggs, Viborg kungabas	8
1500-tal	Nationalstaten Sverige-Finland Vasa-ätten i Finland, Helsingfors	9-12
1600-tal	Stormakten störst, tredje universitet	13
1700-tal	Stora Nordiska kriget, Gustav III:s finska krig	14-17
1800-tal	Finska kriget 1808-1809, Finland ryskt,	18-33
1894-1919	Sista tsaren, första förtrycksperioden, andningspaus, andra förtrycksperioden självständighet,	34-64

Referenser

Viktiga online referenser har varit Biografiskt Lexikon för Finland www.blf.fi, Postmuseums utställning Postkortet 150 år i Finland https://www.postimuseo.fi/nayttelyt/postikorttitaide/, Netex, http://netex.se/category/utstallningen/posthistoria/, har tre mycket bra exponat om finsk post– och vykortshistoria och förstås Wikipedia.

Arne Sandströms Vykortets historia är alltid användbar.

Egna skrifter i ämnet har publicerats i Svenska Vykortsföreningens tidning Kort-nytt Nº 4/2017 Finland självständigt 100 år och Nº 2/2022 Svenska flottan 500 år (varav ung 300 år inkluderade Finland).

1100-tal

I arkeologin—klädsel

Blivande statsarkeologen Hjalmar Appelgren-Kivalo förnyade den arkeologiska utgrävningstekniken i Finland. Under utgrävningen 1893 av ett gravfält från yngre järnåldern på Överby gård i Bjärnå väcktes hans intresse för de bevarade textilresterna i gravarna, och han publicerade på finska och tyska ett bildverk om dräktfynd från järnåldern i västra Finland 1906. Den ger en samlad bild av modet i västra Finland under 1100-talet. Appelgrens forskning omfattade även järnålderssmycken och ornamentik samt yxor och skidor.

Fornfinsk drägt. Stämpl. 1906-06-03 G.K.A. No 9

I myterna—första svenska korståget

Legenden mäler att Erik den helige organiserade det första svenska korståget och tillsammans med den brittiska missionären Sankt Henrik redan vid slutet av 1150-talet ska ha kristnat kustlandskapet i dagens Finland.

Belägg saknas i samtida källor. Men svenska militära erövringståg som ledde till att Egentliga Finland inlemmades i det svenska riket.

Påvebullor till ärkebiskopen ca 1170 vittnar om svenska militära insatser för att omvända finnar och att Knut Eriksson (Eriks son) år efter år var ute i härnad mot hedniska folk.

ERIK DEN HELIGE LÅTER DÖPA FINNARNE ÅR 1158
Förlag: Louis Liebenfeld, Stockholm . Opostat vykort ca 1900

1200-talet

I början av tolvhundratalet fanns en församling under Uppsalabiskopen i Nousis.

Åbo grundas

Åbo är en av Finlands sex medeltida städer. Åbo stads historia börjar med omnämnande i ett brev från påven Gregorius IX daterat den 23 januari 1229. I brevet beordrade påven att biskopssätet skulle flyttas från den gamla platsen i Nousis till Korois vid Aura å. Byggandet av Åbo domkyrka och Åbo slott inleddes på 1280-talet.

Åbo/Turkuu
ATELIER APOLLO. HELSINGFORS . No. 10. Opostat vykort ca 1900

Tavastehus

Erikskrönikan säger att andra svenska korståget ha letts av Birger Jarl 1249 efter att påven kallat 1237, det första belagda korståget norr om Finska viken och inkluderade delar av Tavastland.

Runt denna tid börjar en första träborg byggas av jarlen, snart följd av dagens Tavastehus i sten som första gången hittats i skrift 1308.

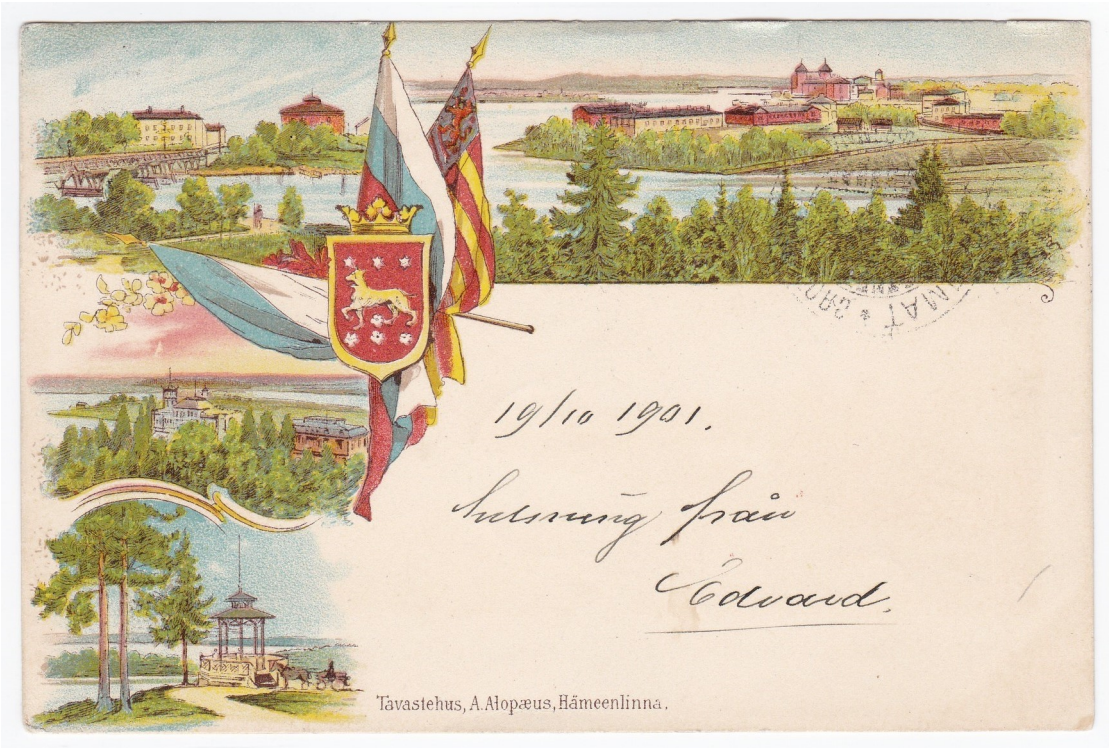

Tavastehus, A Alopaeus, Hämeenlinna.
Stämplad Tammerfors 19011019, Stockholm 19011024
POSTKORT FINLAND med överstämplat finskt lejon.

Viborg grundas

Det tredje svenska korståget anses ha genomförts under Torgils Knutsson år 1293, och gick till Karelen. Viborgs slott påbörjades samma år på en liten holme i innersta hörnet av Viborgska viken.

VIBORG/VIIPURI
ATELIER APOLLO. HELSINGFORS . No. 17. Opostat vykort ca 1900

Viborgs slott blev stödjepunkten för svenska väldet i dessa trakter och under århundraden rikets förnämsta värn emot Ryssland; det var under den senare medeltiden rikets förnämsta fästning näst Stockholm och dess hövitsman hade en mycket stark ställning i det svenska riksrådet.

Valdemarsleden och sjöfararkapellet i Lemböte

Sjöfararkapellet som ligger i Lemböte på Lemland, Åland är helgat åt Sankt Olof. Kapellet uppfördes under medeltiden vid en naturligt skyddad hamn som nu kallas Kapellviken.

Lynæbøte nämns i det danska itinerariet vid mitten av 1200-talet och var en anhalt vid segelleden mellan Danmark och Baltikum via Sverige och Finland kallad Kung Valdemars segelled. Här gick sjöfararna iland för att vila eller be och kanske offra en slant för en lyckosam färd. Kapellet uppfördes i röd granit under slutet av 1200-talet

Lemböte ruiner Lemland. 9002 H. & Co., Kom -Ges., L
Daterad Granboda 1914-06-11 postad till Ekenäs

1300-talet

Åbo domkyrka

Åbo domkyrka. Oskrivet privattaget vykort ca 1920

Kyrkan, som kom att ersätta det tidigare biskopssätet i Nousis, är uppförd i slutet av 1200-talet och invigdes som biskopskyrka den 17 juni år 1300. Translationen av biskop Henriks reliker från Nousis kyrka ägde rum följande dag, den 18 juni år 1300.

Borgå grundas

Borgå är en av Finlands sex medeltida städer och landets näst äldsta stad efter Åbo.

Borgå uppstod på 1200-talet och fick enligt traditionen stadsrättigheter 1346 av kung Magnus Eriksson. Säkert är att där 1424 fanns borgmästare och råd.

Den första bron över Borgå å nämns år 1421. Borgå domkyrka uppfördes 1414–1418, och var trots sin idag ringa storlek den största i medeltidens Finland.

Borgå ligger vid en gammal handelsplats. Borgbacken i Borgå, möjligen uppförd på en gammal vikingaborg, är troligen från slutet av 1200-talet och omges fortfarande av gamla vallgravar.

Handeln till Tavastland bedrevs längs Borgå å, och Stora strandvägen, även kallad Kungsvägen, från 1200-talet gick genom Borgå.

Jubileumskort Borgå 600 år 1946
Signerad L.S. 1946. Utan förlag.

Gatunät

Finlands sex medeltida städer – Åbo 1229, Viborg 1293, Borgå 1346, Raumo 17 maj 1442, Nådendal 1443 och det numera försvunna Ulfsby 1365 – hade ett gatunät som var smidigt anpassat till terrängen. Endast i Borgå har den medeltida stadsplanen bevarats i stora drag.

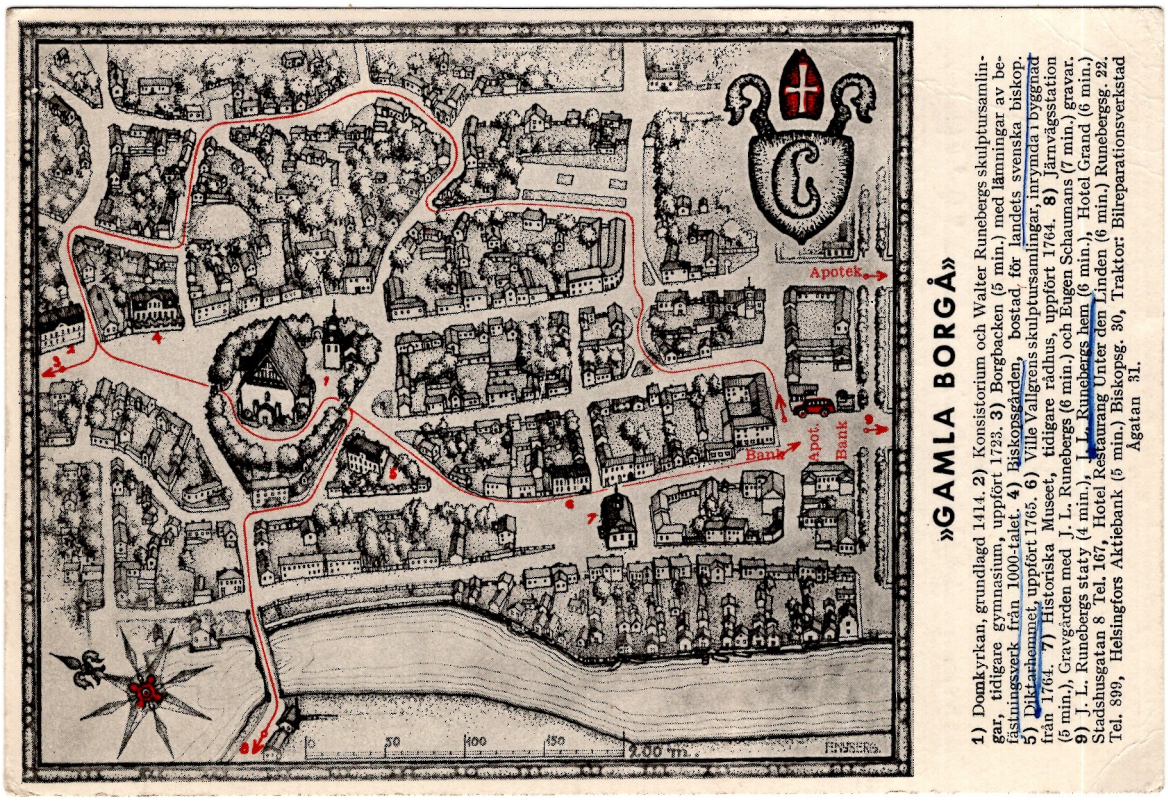

"GAMLA BORGÅ" Karta signerad E NYBERG, Daterad 19490411, frimärkt och adresserat till Louise Petrén, Sveriges första filosofie dr i Matematik

I övriga har man under 1600–1800-talen rätat ut gatorna och ordnat om kvarteren och tomterna. Även i Gamla Borgå byggdes det mesta årtiondena efter storbranden 1760. I Nådendal och Raumo är husen oftast yngre än så. Åbo brann ner 1827 och rester av äldre stenhus finns kvar endast i de nyare husens källare

Kastellholm

Kastelholm är Ålands enda medeltida borg och omnämndes första gången i skrift 1388.

Borgen hade en strategisk placering mitt i Sveariket bliev belägrad fleral gånger, bland annat i samband med Engelbrekt supproret.

Gustav Vasas far var en kort tid hövitsman och Gustav lät det bli kungligt jaktslott.

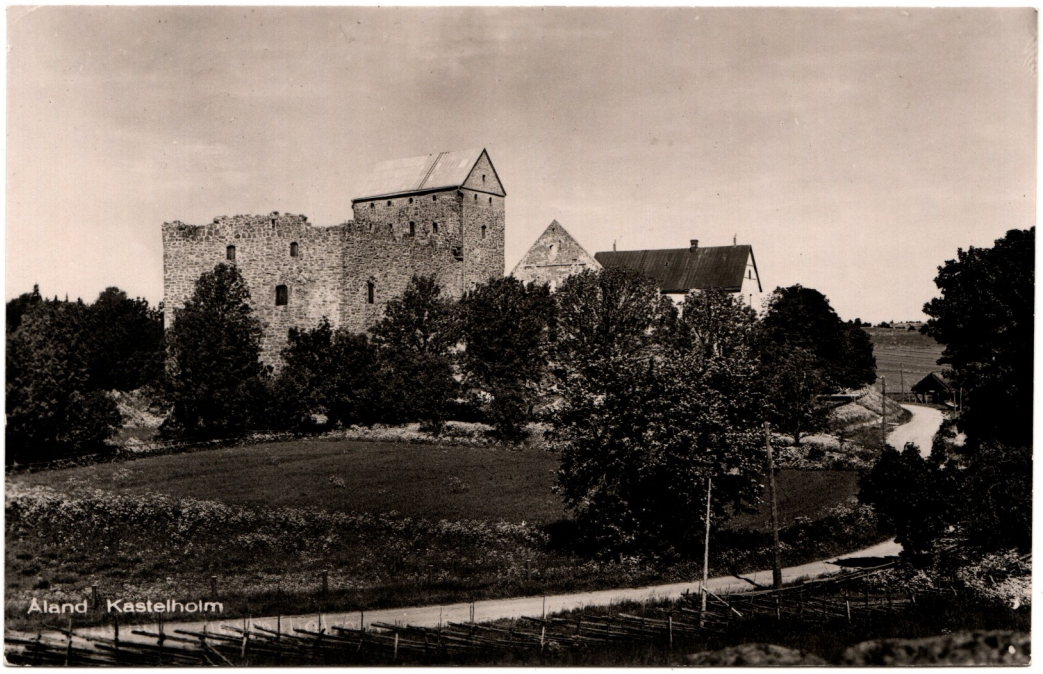

Åland Kastellholm Foto: Georg Ekholm, Åbo ca 1940?

1400-talet

Sverige och därmed Finland är en del av Kalmarunionen tillsammans med Danmark och Norge.

949 SAVONLINNA/NYSLOTT Olavlinna/Olofsborg
Flygfoto: Veljekset Karhumäki Oy.

Olofsborg

Fästningen uppfördes på Kyrönsaari holme i Kyrönsalmi sund, i Savolax och fick namnet Sankt Olofs borg. Liksom sjöfararkapellet i Lemböte helgades det till den norske helgonkungen Olof den helige

Slottsherren på Viborgs slott Erik Axelsson (Tott) byggde den från 1475. Olofsborg skulle skydda Savolax mot ryssarna.

Viborg bas för svensk kungamakt

Karl Knutsson Bonde var svensk riksföreståndare 1438–1440, kung av Sverige 1448–1457, 1464–1465 och 1467–1470. Född i Stockholm var han under Unionsstriderna aktiv i hela Norden. Under kung Kristofers tid begärde han hela Finland som förläning—och fick stora delar.

Det är från denna maktbas Severin Falkmans historiemåleri från 1886 avbildar hans resa mot kungavalet i Stockholm 1448.

SEVERIN FALKMAN: KAARLE KNUUTINPOJAN LÄHTÖ VIIPURIN LINNASTA.
Karl Knutson Bonde begifvande sig från Wiborgs slott till kungavalet i Stockholm 1448 (1886). Ej postalt behandlat vykort utgivet av W.S.O.Y. efter 1905.

1500-tal

Kungariket Sverige

Sverige/Finland tar farväl till medeltiden och Kalmarunionen när Gustav Vasa tar över tronen 1523 efter att ha skapat den svenska flottan 1522 som gav honom möjlighet att ta de fasta platserna i Kalmar, Åland, Viborg och Åbo.

Björneborg grundas

Efter ett par hundra års landhöjning var det omöjligt att segla in i Ulfsbys hamn, och år 1558 grundade Hertig Johan staden Björneborg närmare kusten.

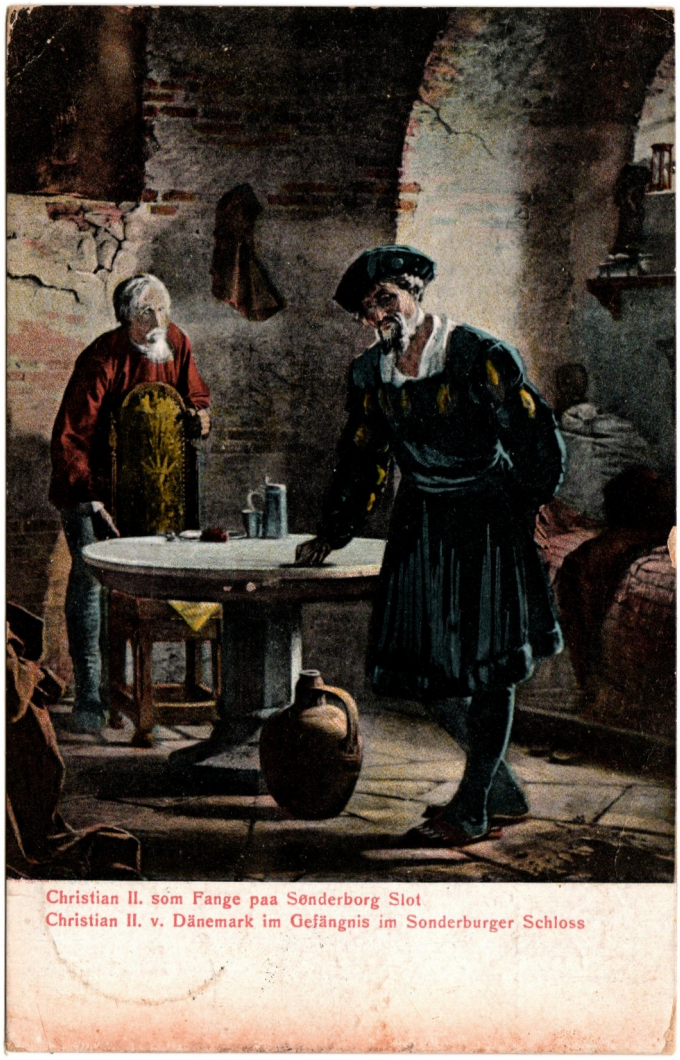

Carl Bloch: Christian II i fængslet på Sønderborg Slot målad 1879.
W.B.L.H. 3516
avstämplat 19121115
Sönderburg

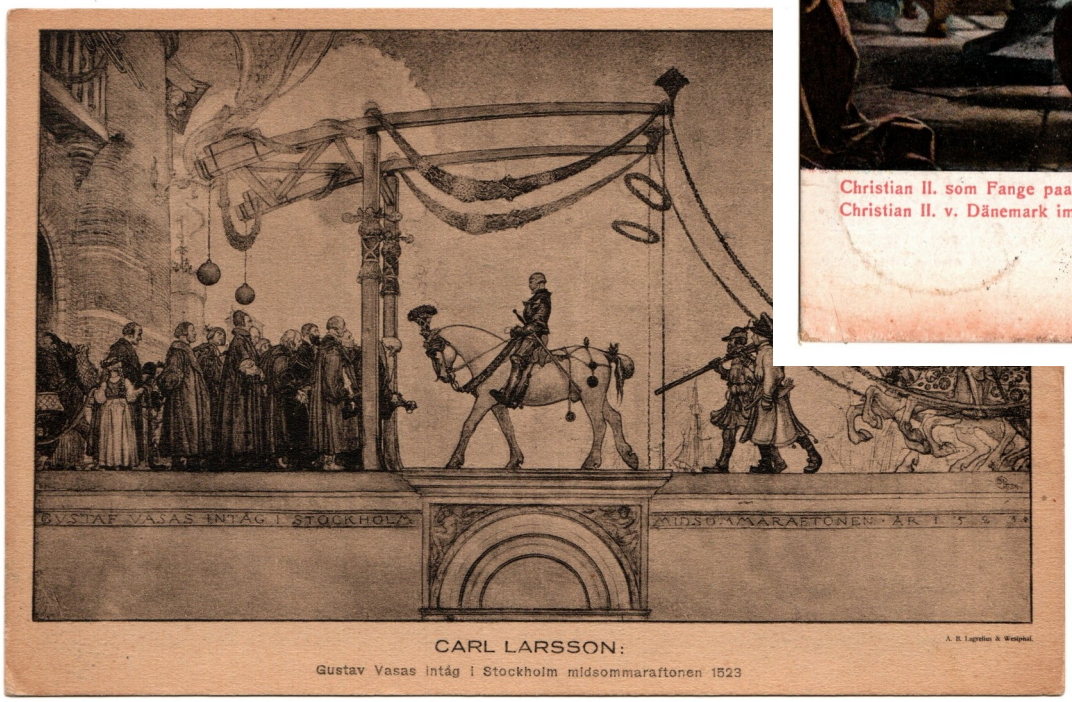

Carl Larsson:
Gustav Vasas intåg i Stockholm midsommarafton 1523.
AB Lagrelius & Westphal för NATIONALMUSEUM
Postad 1921-01-22.

PORI—BJÖRNEBORG POSTKORT FINLAND med finländskt vapen postad från Björneborg till Berlin 1898-11-19.

Kartlagt

Carta Marina är den tidigaste någorlunda korrekta kartan ö ver Norden och Baltikum.

Kartans upphovsman Olaus Magnus var Sveriges siste katolske ärkebiskop och skapade och tryckte den i Venedig 1539.

Detalj ur Olaus Magnus' Carta Marina Venedig 1539.
Efter original i Uppsala Universitetsbibliotek
HAEGGSTRÖMS STHLM för UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK ca 1970

Helsingfors

Helsingfors grundades den 12 juni 1550 av Gustav Vasa för att fungera som en rival till hansestaden Reval (dagens Tallinn). då Finland var en del av Sverige.

Staden grundades i dåvarande Helsinge socken vid en fors nära utloppet av Vanda å längst in i Gammelstadsviken.

Borgare från Borgå, Ekenäs, Raumo och Ulvsby beordra des att flytta till den nygrundade staden.

Sverige erövrade norra Estland o ch Reval år 1561 vilket hämmade stadens utveckling.

Kimmo Pällikkö: Helsingfors 450 år 1550-2000
KP-art Oy HELSINKI FINLAND KP 1440

Erik XIV

Arvkungen Erik hann erövra Reval och delar av Estland med hjälp av sin amiral den finske adelsmannen Klas Kristersson Horn innan lillebror Johan fängslade honom bla i Åbo.

Karin Månsdotter blev framgångsrik gårdsägare i Åbotrakten och vilar i en sarkofag i Domkyrkan

Georg von Rosen: Karin Månsdotters besök hos Erik XIV i fängelset. Imp. Paul Heckscher, Stockholm, opostad ca 1910

Klas Kristersson Horn, 1520-1566, friherre, riksråd, amiral. Gripsholm n:r 925
Nordisk Rotogravyr för NATIONALMUSEUM

Åbo domkyrka, Karin Månsdotters sarkofag
CARTE POSTALE, utan utgivare ca 1920

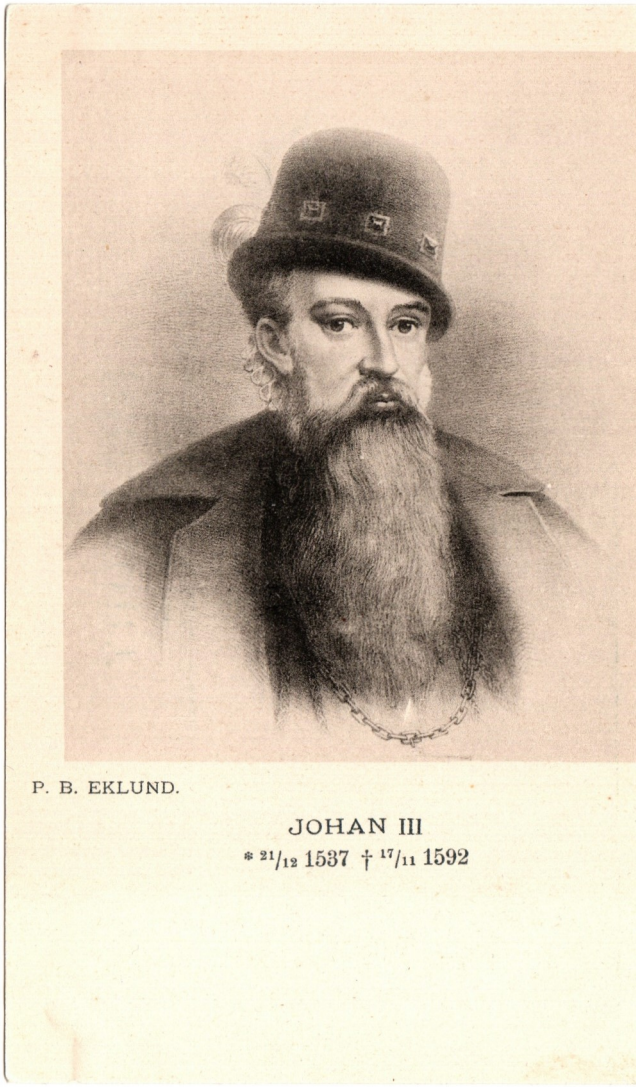

Pehr Bernhard Eklund: JOHAN III
Tr. eget förlag ca 1900 Oskrivet Brefkort

Pehr Bernhard Eklund: Sigismund
Tr. eget förlag ca 1900 Oskrivet Brefkort

Johan, Sigismund och Karl

Hertig Johan av Finland blev kung 1569-1594. Sonen Sigismund ärvde polska tronen via sin mor 1587 och svenska 1594.

I den senare rollen blev han snabbt motarbetad av farbror Karl som lyckades manövrera ut honom, först i Sverige, sedan i Finland där Klas Fleming stöttade honom in i det sista.

Albert Edelfeldt: Hertig Karl vid Clas Flemmings lik.
O. Y. Launis A.B. Helsinki oskrivet CARTE POSTALE FINLAND ca 1920

1600-tal

Under Karls regeringstid grundlades städerna Uleåborg (1605) och Vasa (1606).

Gustav II Adolf

Kungen besökte själv flera gånger Finland och i Helsingfors träffade 1616 de till lantdag församlade ständerna. Finlands utveckling gick nu fortare än förut. Genom freden i Stolbova (1617) tryggades gränsen mot Ryssland;. Upprättandet av Åbo hovrätt (1623) inledde en ny era för det finska rättsväsendet.

Det trettioåriga kriget fördes huvudsakligen utanför Finlands gränser men de finska soldaterna deltog förstås i svenska armén.

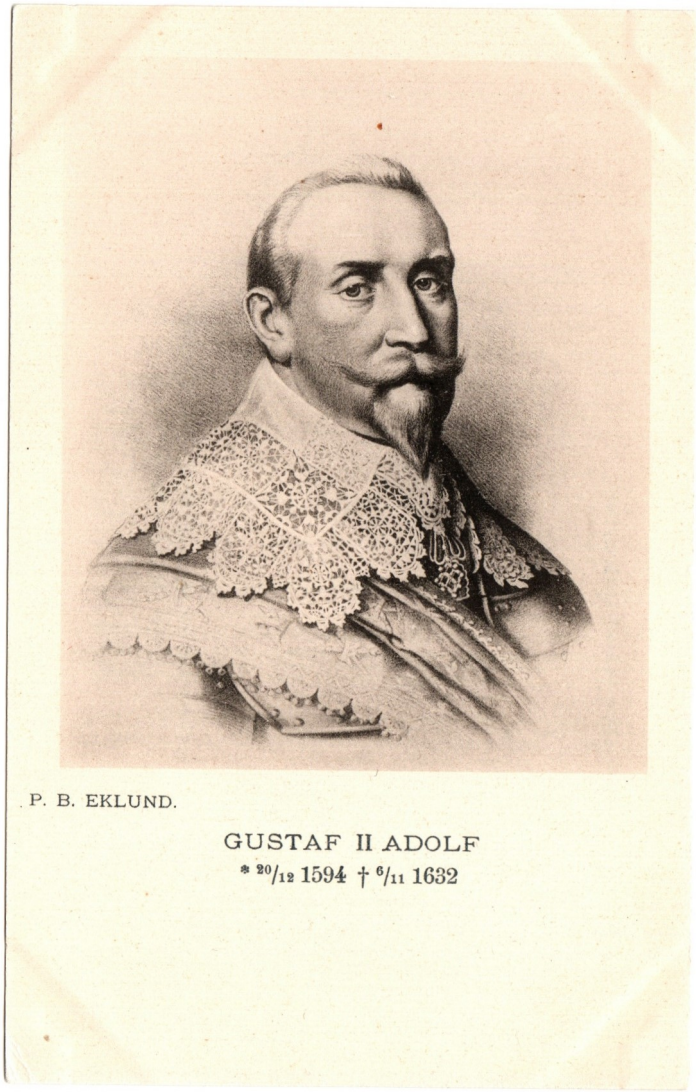

Pehr Bernhard Eklund: GUSTAF II ADOLF
Eget förlag Oskrivet vykort ca 1900

Åbos kungliga akademi

Kungliga Akademien i Åbo grundades av den dåvarande 13-åriga drottning Kristiinas förmyndarregering på initiativ av Finlands generalguvernör Peter Brahe.

Åbo Akademi var det tredje universitetet i den svenska stormakten efter Uppsala 1477, Tartu 1632 senare följt av Lund 1666.

Albert Edelfelt med medarbetare målar "Invigningen av Åbos kungliga akademi" 1902, en triptyk där Finlands generalguvernör Peter Brahe och Isaacus Rothovius, biskop av Åbo leder invigningståget 1640.

Albert Edelfeldt målar "Invigningen av Åbos kungliga akademi" 1902, placerad högt upp i Helsingborgs Universitets festsal.
Oskrivet Carte Postale efter 1905

1700-tal

På tröskeln

Karl XI konsoliderade riket, armén och flottan och genomförde reduktionen.

1697 låg han lik på Tre Kronor när branden bröt ut och raserade hela slottet—ett dåligt omen för den blott 17-årige Karl XII.

Johan Fredrik Höckert (1866) Stockholms slottsbrand 7 maj 1697.
Paul Heckscher för Nationalmuseum

Stora nordiska kriget 1700-1721

Peter den store ville öppna vägen mot Europa som hade varit stängd sedan freden i Stolbova. Han skapar en allians med Danmark-Norge, Sachsen-Polen och Ryssland som angriper det svenska stormaktsväldet.

Efter inledande framgångar åstadkommer Peter ett paradigmskifte genom att erövra Nöteberg och låta anlägga St Petersburg vid Nevas utlopp i Östersjön.

Karl stretade emot in i döden 1718 men efter katastrofen vid Poltava föll alliansen med kosackerna och snart också med Osmanska riket.

1714 intog Peter Finland och den stora oredan inleddes som varade till freden i Nystad 1721. Därmed tvingades Sverige överlämna Viborgs län, sina baltiska provinser och större delen av de tyska men fick tillbaka ett härjat resten av Finland.

Karta över Svea Rikes Postwegar – Anno 1698.
Originalet finns i Dansk Post- og Telegrafmuseum.
Postens Tryckeri 1983 för Postmuseum Stockholm

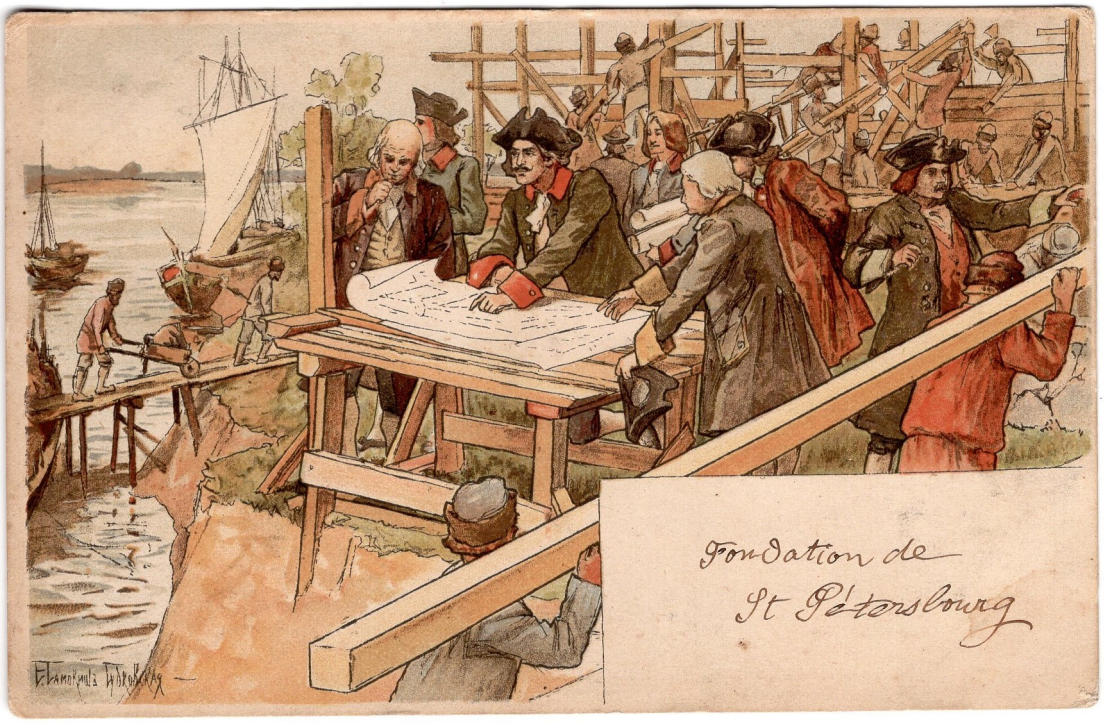

Elena Samokysh-Sudkovskaya Peter den store grundar St Petersburg

Edit. St. Petersburg under beskydd av tsarevna Maria Feodorovna tör dövstumma ca 1899.

Thorwald Rasmussen: Karl XII i Bender.
Le Moine & Malmeström, Göteborg 35533

Stockholm. Pultava-monumentet (SIC) Vykort stämplat 29/1 1906, utgivet av W.&L..

ALEXANDER ROSLIN (1718-1793) GUSTAV III OCH HANS BRÖDER
NM 1010 NATIONALMUSEUM. Postad 2010-05-18

Gustav III:s finska krig

Gustav III:s ryska krig (även kallat svensk-ryska kriget 1788–90) utspelades 1788–1790 efter att Sveriges kung Gustav III anfallit Ryssland i hopp om att återta förlorade områden, samt att hindra vidare rysk inblandning i Sveriges inre angelägenheter.

Kungens kusin Katarina den stora var upptagen med det Turkiska kriget 1787-1791 som Gustav förväntade sig skulle ge en öppning samtidigt som han ville avleda inhemsk oro.

Under inledningen av kriget revolterade ett antal svenska officerare och bildade Anjalaförbundet,

Fyodor Rokotov: (detalj ur) Katarina II den stora (målad 1770) Granbergs Konstindustri AB 3310/13. Opostat brefkort ca 1910

Svenska flottans utsegling från Reval den 13 maj 1790 efter anfall mot en rysk eskader. Oljemålning av J. Hägg. Förlag: Föreningen Sveriges Flotta, Birger Jarlsg. 18, Stockholm Nr F-1 . Opostat vykort 1950-tal.

Mycket av striderna skedde till sjöss. Den svenska flottan hade måttliga framgångar som slaget vid Hogland under befäl av hertigen av Södermanland som slutade oavgjort eller räden mot Reval där den emellertid förlorade Sjöslaget vid Reval.

Bättre gick det för den av Fredrik af Chapmans skapade arméns flotta.

I slutet av kriget vann Gustav III Sveriges största marina seger någonsin, då han krossade den ryska skärgårdsflottan vid Slaget vid Svensksund den 9–10 juli 1790.

Kriget avslutades i augusti 1790 med Freden i Värälä utan gränsjusteringar.

Svensksund. Ur Svenska Bilder af Carl Snoilsky. Illustrerade af Albert Edelfelt. Stockholm, Hugo Geber. N:o 13. Opostat brefkort utannonserat i SvD 1903-09-10

Finland blir ryskt

Finska kriget 1808-1809 var en del av Napoleonkrigen.

Efter förlusten vid Friedland fick Alexander I lova att med Danmarks hjälp tvinga in Gustav IV Adolf i kontinentalblockaden mot England.

Den 21 februari 1808 anföll tsaren över Kymmene älv.

Horace Vernet: Napoleon i slaget vid Friedland 1807-06-14
A.N., Paris för Musée de Versailles. 529. Opostat vykort inköpt i Paris 1951

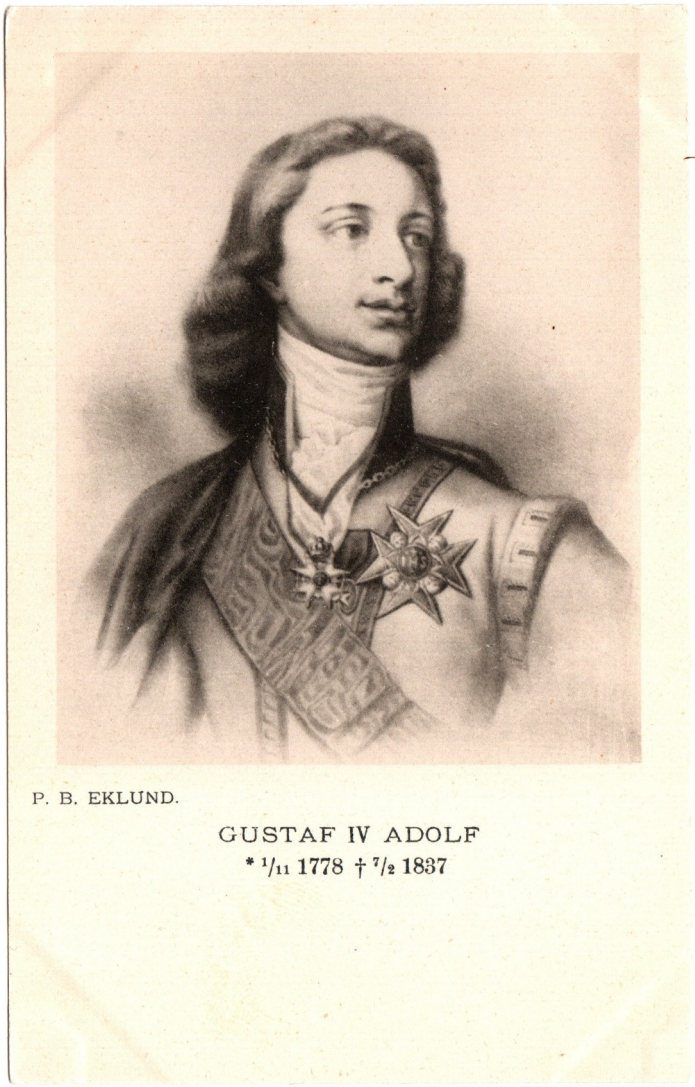

Pehr Bernhard Eklund: GUSTAF IV ADOLF ca 1900

Stepan Sjtjukin: (detalj ur porträtt) Alexander I
Granbergs Konstindustri AB 3310/15.
Opostat brefkort ca 1910

Sveaborg och svenska krigsplanen

Sveaborg var det största svenska befästningsprojektet någonsin. I ”Nordens Gibraltar” placerades 7 000 av de 16 000 svenske i Finland tillsammans med hela skärgårdsflottan på över 200 skepp. Sveaborg skulle hållas till sista man.

Planen baserades på att Sveaborg var ointagligt medan svenska landarmén skulle retirera till Uleåborg och invänta förstärkningar.

Till sommaren skulle svenska förstärkningar med hjälp av flottan kunna slå mot hela den utsträckta ryska armén från Sveaborg, Hangö och uppåt landet.

Men Sveaborg förlorades redan 4 maj utan någon seriös belägring och därmed gick hela kustflottan över till Ryssland.

Den svensk/finska besättningen lämnade fästningen genom Kungsporten som annars bara användes vid kungabesök och andra högtidligheter.

Nu stod hoppet till armén.

HELSINKI-HELSINGFORS SUOMI FINLAND
Suomenlinna-Viapori-Sveaborg
200 Photographed & published by Pentti Harala, Espoo Oskrivet vykort ca 1990

Sveaborg, Kungsporten BeWeX (Björn Witt från Littois) 1950-tal

Slaget vid Lappo

Under den svenska sommaroffensiven drog den ryske kommendören Rajevskij sig tillbaka till Lappo. Den 14 juli 1808 gick den svenska armén, under överste Carl Johan Adlercreutz till attack.

Björneborgsregementet under von Döbeln rensade staden från motstånd.

1808-1809 krigsminnesmärken: Lappo.
Hänvisas till general Hugo Schulmans Striden om Finland 1808-1809.
Bok och vykortsserie utgivrt till 100-årsminnet av kriget. Plundrat vykort stämplat 1911-11-24

S. Kardeli (Ca 1810): Nikolaj Rajevskij (1771-1829) Generallöjtnant, Moskva 1968 Opostat vykort.

Carl Staaff: ADLERCREUTZ. 100 ars minne af kriget 1808-1809. GRAND-DUCHÉ DE FINLANDE BREFKORT Oskrivet vykort

Slaget vid Oravais

Slaget utkämpades den 14 september 1808 vid byn Oravais i södra Österbotten, mellan Adlercreutz och Nikolaj Kamenskij. Slaget blev en avgörande rysk seger och tvingade den svenska armén till återtåg norrut.

Förlusterna i döda och sårade uppgick till drygt 2 000 man på den svenska sidan 900 man på den ryska.

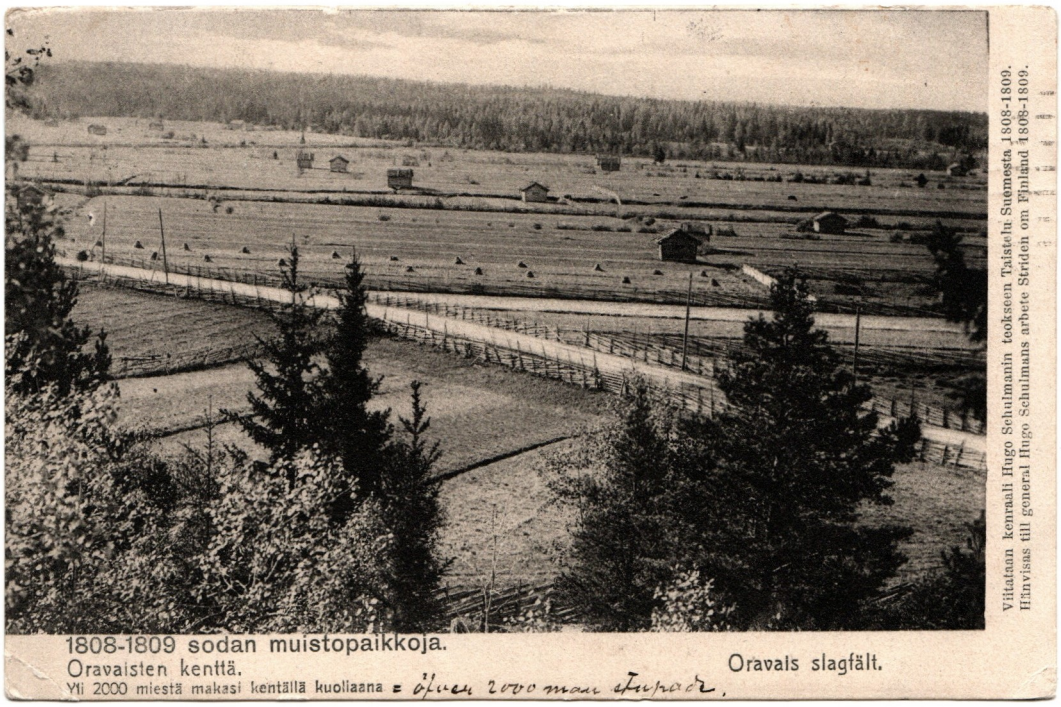

1808-1809 krigsminnesmärken: Oravais slagfält.
Mer än 2000 män låg döda på fältet . Hänvisas till general Hugo Schulmans arbete Striden om Finland 1808-1809. Postat vykort stämplat 1908

Kgl. Karelska Dragon Regementet o Jägare Corpsen.
POSTKORT FINLAND TURUN KIVIPAINO O.Y. 1938 -

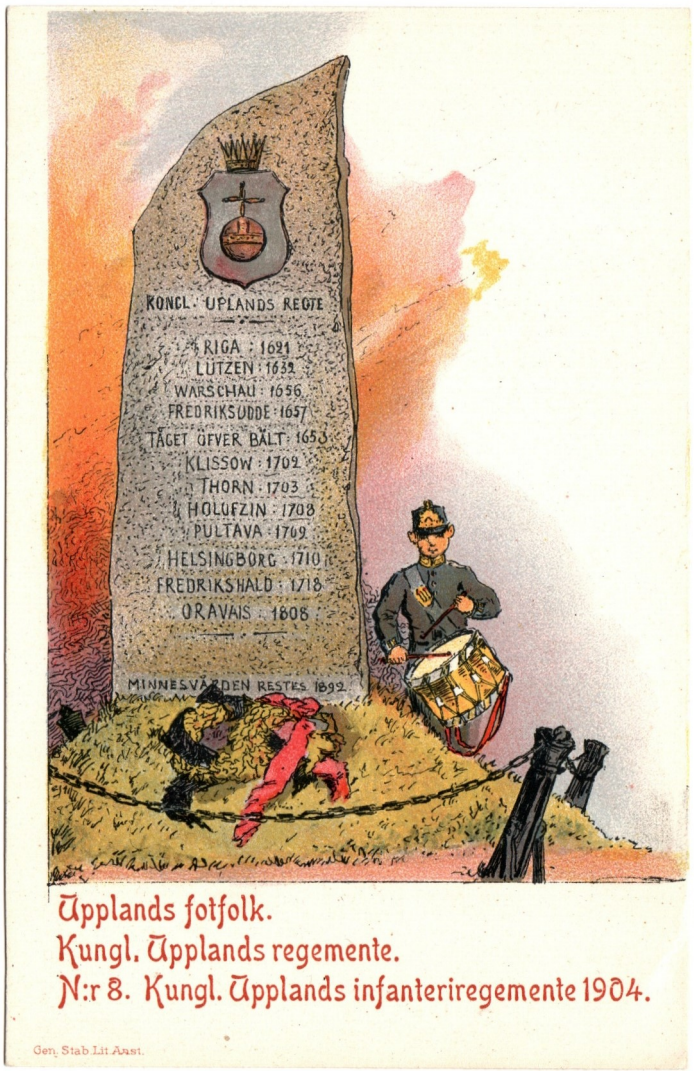

C. Hellström: Upplands fotfolk.
Gustaf Adolfsförbundet. Gen. Stabens lit. anst.
Brefkort stämplat1904-03-30

Slutet av kriget

Efter Oravais fortsatte förlusterna. Årsskiftet 1808–09 var en stor del av Finska armén inlagd i kvarter i Torneåtrakten. Hundratals soldater dog under förfärliga omständigheter i tyfusepidemier och dysenteri.

I början av 1809 förde Alexander över kriget till de västra delarna av Sverige. Vid Torneå stod tre illa medfarna brigader nästan uteslutande av soldater från den östra riksdelen. Den svenske befälhavaren Gripenberg började förhandla och den 25 mars 1809 kapitulerade stora delar av resterande Finska armén.

Förlusterna ledde till en statskupp som avsatte Gustav IV Adolf till förmån för hans farbror Karl XIII där Jean Baptiste Bernadotte snart utsågs till tronföljare.

Ryssgrafen vid Nederkalix. Förlag: Borg Mesch, Kiruna
K 8083 (Oscar E Kull. Malmö). Brefkort, Skrivet ej postat , efter 1905

Tsaren tar över

Borgå lantdag sammankallades av Alexander medan kriget pågick. De i Borgå samlade ständerna svor tsaren trohet och denne avgav sin regentsförsäkran 29 mars 1809. Landets lagar, religion och språk från den svenska tiden förblev. Finland blev ett autonomt storfurstendöme under ryska kejsaren "upphöjd för framtiden bland nationernas antal, under sina lagars skydd", såsom kejsaren uttryckte det i sitt avslutningstal.

Freden slöts i Fredrikshamn den 19 september 1809.

Borgå—Poorvo. Ester Ruuth Linddahl. Borgå
Plundrat vykort, ankomststämplat Helsingfors 1911-01-31

En nationalskald träder fram

Det katastrofala finska kriget 1808–1809 känner vi bäst genom Fänrik Ståls sägner, diktverket av nationalskalden Johan Ludvig Runeberg utgivet i två samlingar 1848 och 1860.

Det inleds med dikten Vårt land vars första och sista verser kom att bli Finlands nationalsång.

Runeberg prisar folket och de enkla soldaterna som plikttroget försvarar fosterlandet till skillnad mot Gustav IV Adolf och de ledande Svenska militärerna och politikerna utsatte Finland för.

Många illustratörer har bildsatt dikterna, mest känd är Albert Edelfelts upplaga som gavs ut i Helsingfors 1898–1900. Många av de 120 illustrationerna som slutfördes 1897–1900 hamnade direkt på vykort.

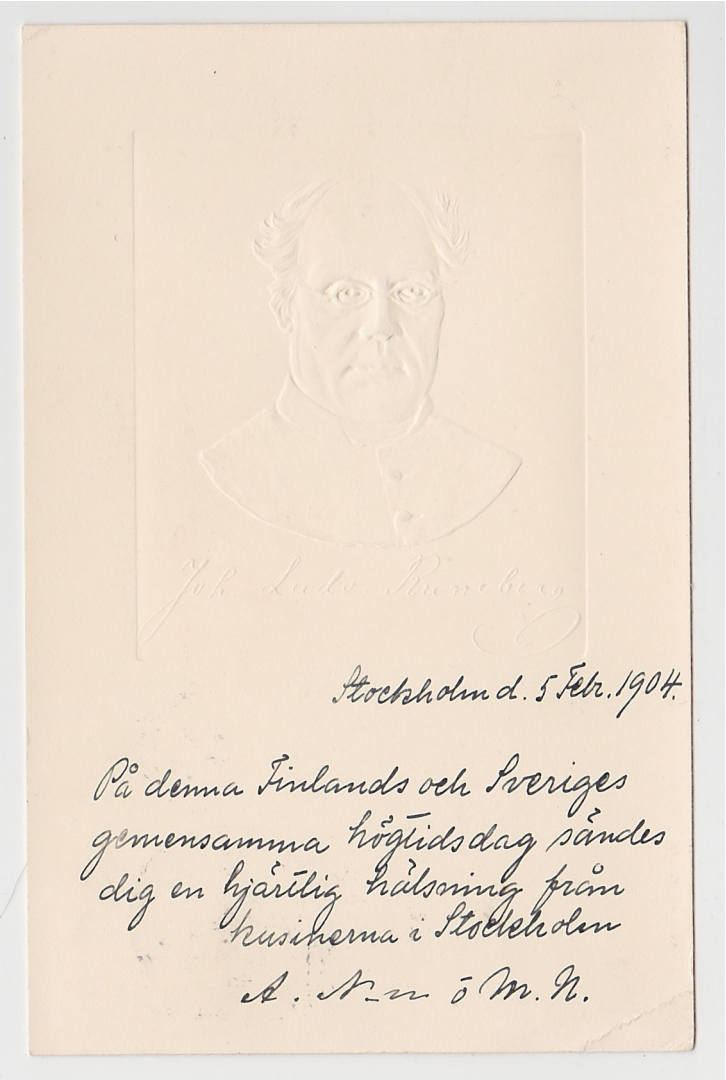

Johan Ludvig Runeberg, reliefvykort skickat 1904-02-05, Runebergs 100-årsdag.

Daterat den 10 men stämplat 9 oktober 1900. DE TVÅ DRAGONERNE, Illustration av Albert Edelfelldt med Göteborgshumor anno 1900 påskrivet .

Fänrik Stål lever vidare

Diktverket har återanvänts i tider av oro som under förryskningsperioderna, första världskriget, inbördeskriget och vinterkriget—ofta i insamlingssyfte.

T.v. Albert Edelfeldt: Björneborgarnas marsch
Brevkort tryckt porto Gustav V
påskrivet julen 1915

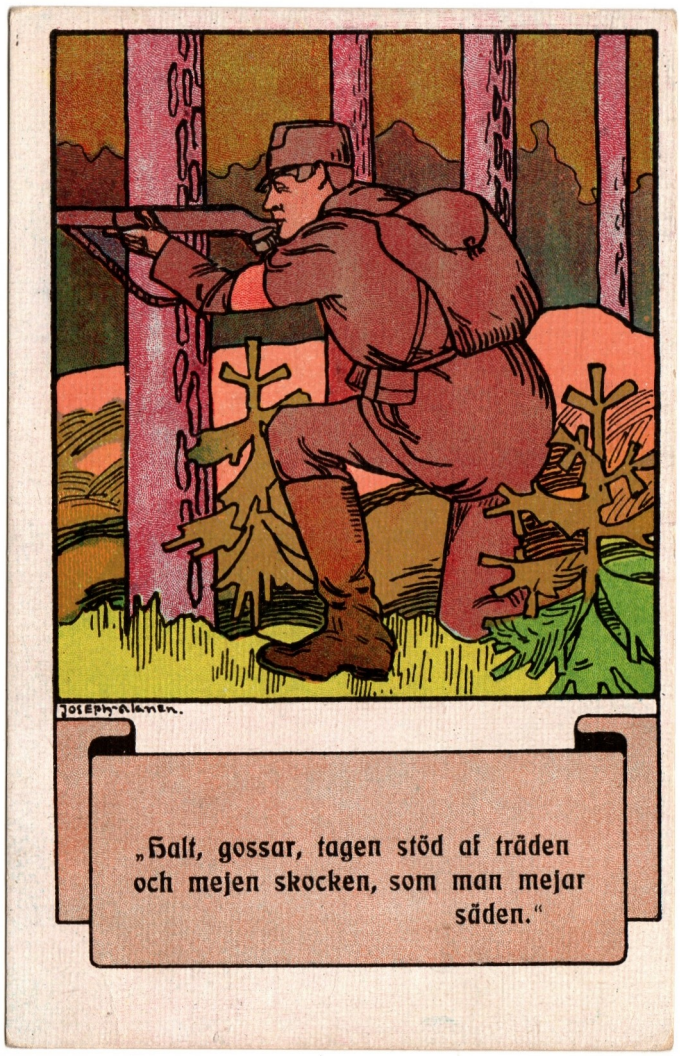

Ovan: Joseph Alanen: von Törne
J&L No. 12/35 Oskrivet vykort 1910-tal

T.h. Thorwald Rasmussen: Lotta Swärd
LE MOINE & MALMESTRÖMS KONSTFÖRLAG-
BREFKORT delad adressida ca 1909

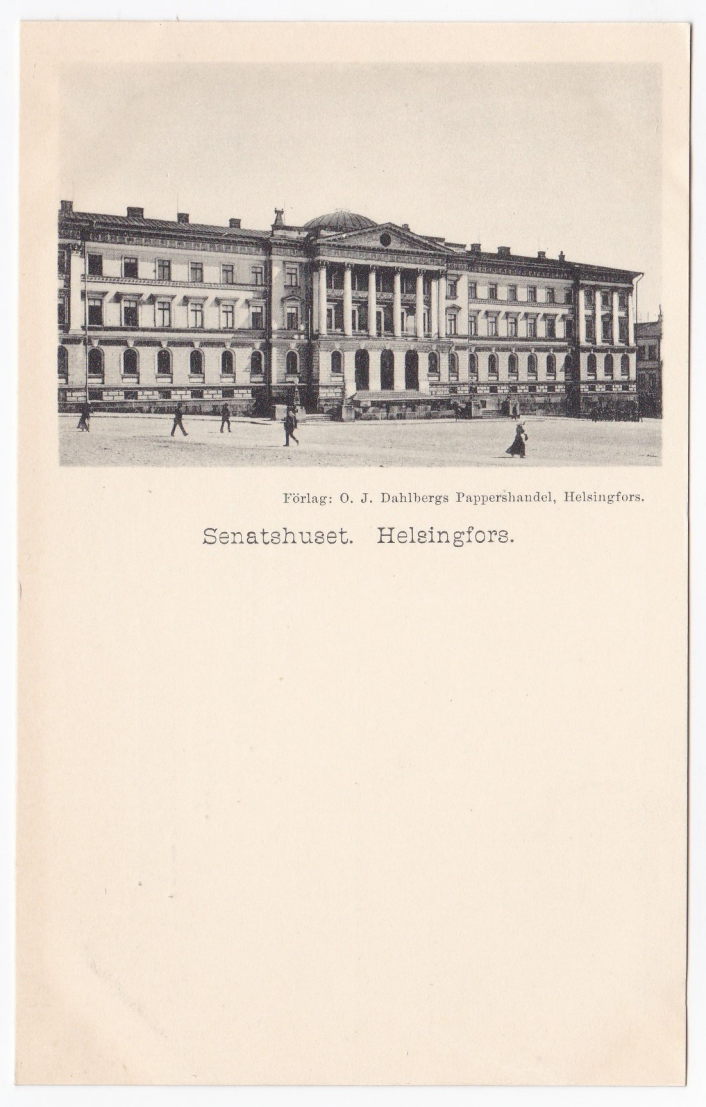

Senatshuset. Helsingfors. Postkort Finland ca 1900

Franz Krüger: (detalj ur porträtt) Nikolaj I Granbergs Konstindustri AB 3310/16. Opostat brefkort ca 1910

Landet formas

Nikolaj I tillträder 1825 och fortsätter upprustningen av Helsingfors, huvudstad sen 1812. Den 1816 från St Petersburg kommande arkitekten Carl Ludvig Engel fortsätter sitt arbete att formge alla de kända platserna i Helsingfors efter sin egen stadsplan. Tsaren besöker Helsingfors flera gånger, 1833 skänker hans hustru dubbelörnen på Salutorget.

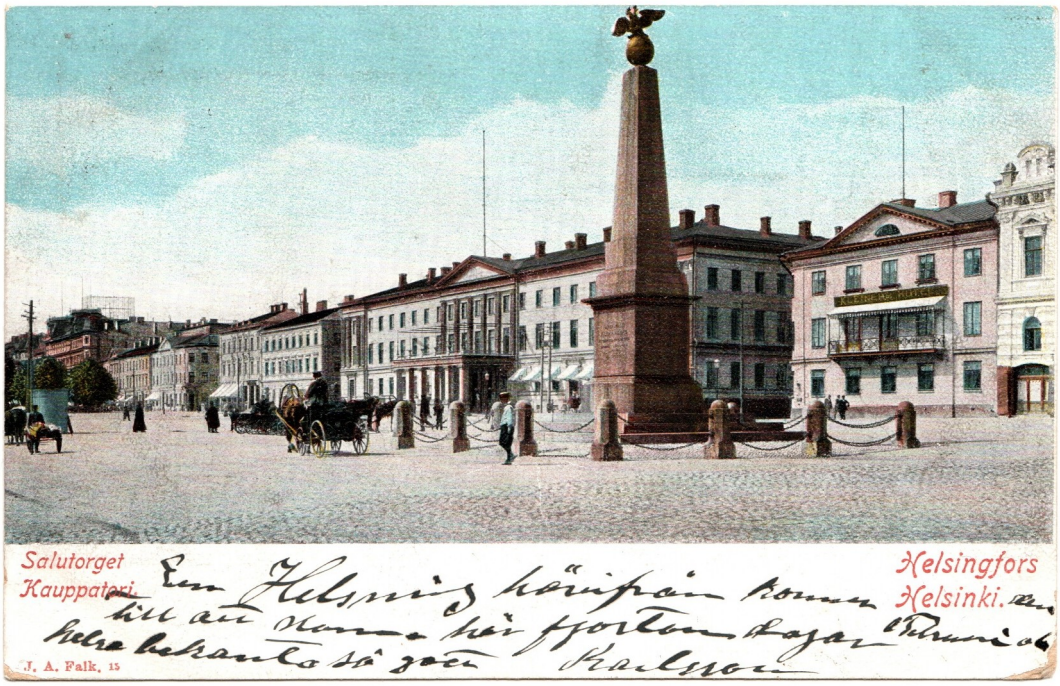

Salutorget Helsingfors J. A. Falk. 15. Postkarte, Carte Postale,.. Plundrat avstämplat Helsingfors till Göteborg före 1905.

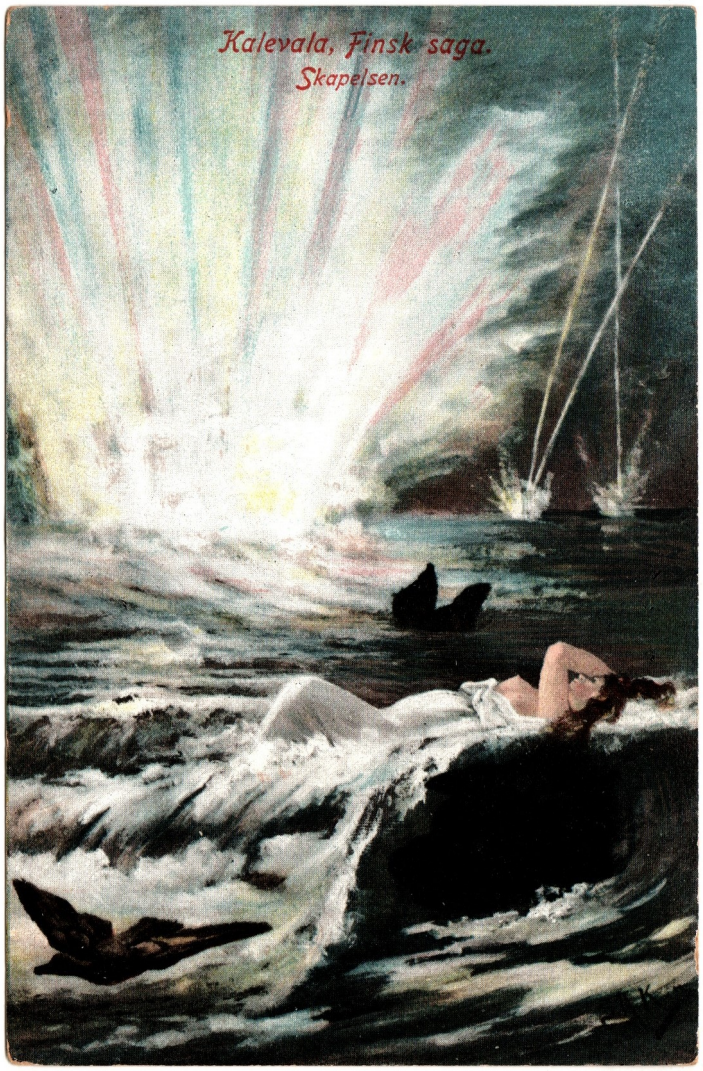

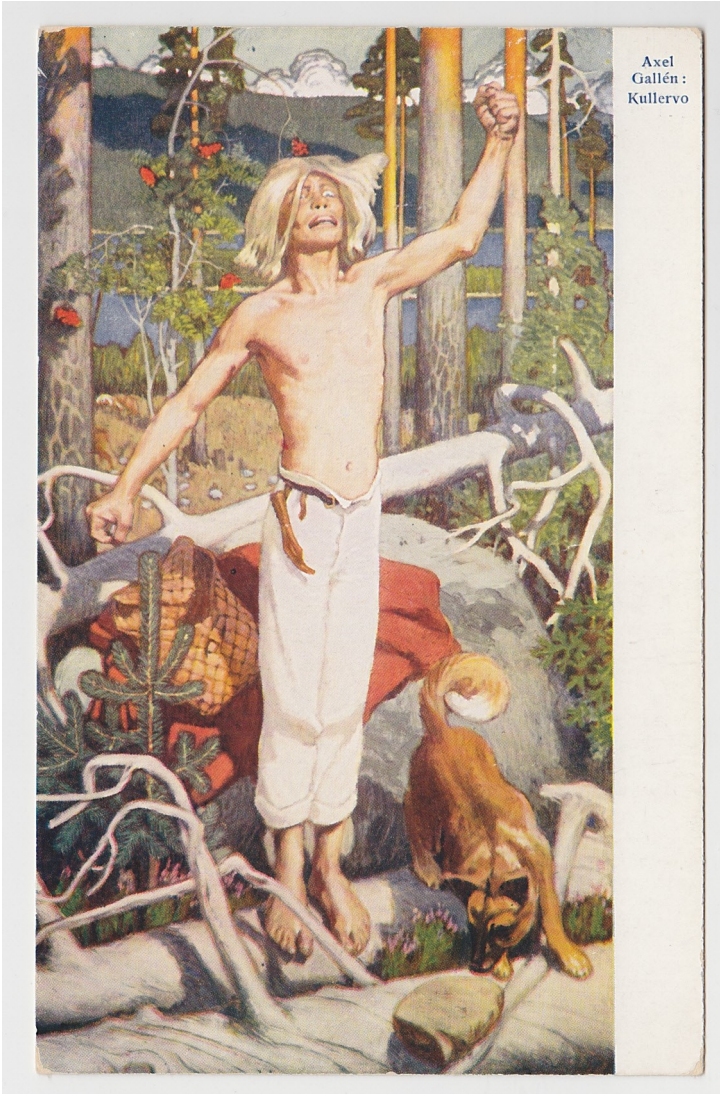

Kalevala

Det finska nationaleposet Kalevala är en hjältedikt i 50 sånger, skriven på versformen kalevalameter kännetecknat av allitterationer och särskild rytm. Texterna är upptecknade muntliga berättelser i versform, som på 1835 gavs ut av Elias Lönnrot.

Det centrala temat, maktkampen mellan det mörka Pohjola och det ljusa Kalevala, har en bakgrund från det hårda livet vid Vita havets stränder.

Ovan: Sigfrid Adolf Keinänen, Kalevala Skapelsen
Axel Eliassons konstförlag, Stockholm. Brefkort före
Ovan t.h.: Axel Gallén, Kalevala Kullervo
Axel Eliassons konstförlag, Stockholm. Brefkort före 1905

T.h.: Eino Rapp—34, Kalevala 46: 355-360
Föreningen för tuberkulosens bekämpande i Finland. Ca 1940

Fennomanerna brer ut sig

Nu började också många bland de svenskspråkiga att lära sig finska. Förfinskningen av namn blev också vanligt. Alexis Stenvall blev Aleksis Kivi och skrev den första romanen på finska 1870: Sju bröder.

… och ikonerna blir protester

Staty av Elias Lönnrot i Lönnrotsskvären i Helsingfors.

Skulptör Emil Wikström. Han vann första priset i en tävling 1899, men utförde därefter ett nytt förslag, som blev antaget och utfört (avtäcktes 1902) i Helsingfors; det framställer Lönnrot mellan Väinämöinen och den unga flicka, som enligt sägnen erbjöd siaren sitt gyllene hår till strängar på hans kantele).

Skulpturen fick sättas upp och avtäckas under natten oktober 1902 för att undvika överhetens bannbulla

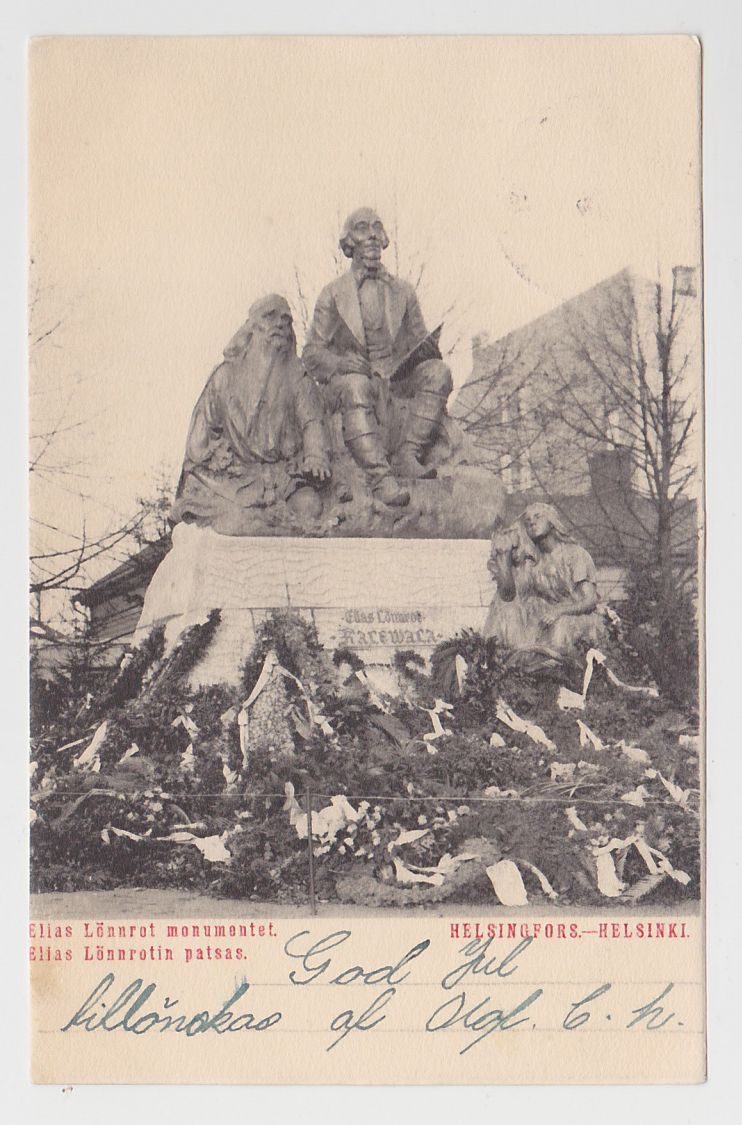

Elias Lönnrot Monumentet Helsingfors
CARTE POSTALE FINLANDE 10 PEN otydliga stämplar

Alexis Kivi Helsinki

Utan förlag, postat Sverige 1975-04-10

Topelii födelseort. Zacharias Topelius. Postikortti Suomi ca 1920?
Axel Eliassons konstförlag, Stockholm No. 7069

Finlands riktkarl

Zacharias Topelius formade under 1800-talet den finska självbilden, en nationsuppfostrare som konstruerade en identitet åt det Finland som i tsarernas hägn blev till som nation och stat.

Han såg Alexander I som ödesbestämd av Gud att länka bort Finland från Sverige och ge en möjlighet att skapa sin framtid.

Som redaktör drev han samhällsfrågor. Som universitetslärare var han en moralisk kompass. I folkskolans och läroverkens undervisning användes hans Boken om vårt land och Naturens bok.

1854 skrev han: "Jag säger er att hvitt och blått är de finska färgerna - hvitt för våra vintrars snö och blått för våra blåa sjöar". 1863 publicerade Topelius en dikt om färgernas betydelse "Finlands flagga".

HELSINGFORS—HELSINKI
ATELIER APOLLO. HELSINGFORS . No. 7. POSTKORT
FINLAND

Krimkriget i Östersjön

Krimkriget utkämpades 1853 till 1856 mellan Kejsardömet Ryssland på ena sidan och en allians av Storbritannien, Frankrike, det sardinska kungadömet och Osmanska riket på den andra.

Men kampen skedde inte bara runt Krim utan också i Östersjön. En enorm fransk–engelsk flotta härjade Finlands hamnar och bombade Sveaborg.

Den största stöten sattes in mot Bomarsund på Åland. Fästningen var nybyggd av ryssarna efter 1809 och byggt till samma standard som fästningen Sevastopol på Krim.

Vid första attacken orsakade bombardemanget ingen skada på fästningen.

Det krävdes en andra attack där Bomarsund stormades och sprängdes i luften för att oskadliggöra fästningen.

När Alexander II efterträdde sin far avslutade han snabbt kriget med villkor att Åland skulle förbli demilitariserat.

Oscar I lär ha lurat i kulissen för att gripa in mot Ryssland och få del av rovet men fick aldrig tillfälle att gå till aktion.

Engelska och franska flottan utnyttjade Fårösund som örlogsbas under Krimkriget 1854.
60 fartyg låg inne i sundet, emedan de 96 största låg under Bungeör.

Engelska och franska flottan i Östersjön under Krimkriget (1980-tal)
Målning: Erik Olsson, Sanda, Foto: Hans Hemlin immenco Leif Hörling 9602

Från Bomarsunds ruiner, Åland postat vykort ca 1960

Finnarnas älsklingstsar

Alexander II regerade 1855 - 1881, avslutade Krim-kriget, avskaffade livegenskapen och stärkte Finlands och Polens självstyre men uppror i Polen 1863 och ryska terrorangrepp gjorde honom mer konservativ.

Den finska lantdagen sammankallades åter den 18 september 1863. Tsar Alexander II lovade att lantdagen skulle samlas regelbundet, utlovade att finska skulle användas parallellt med svenskan i administrationen och efter en tjugoårig övergångsperiod bli jämställt med svenskan.

Finska mynt och frimärken

Valutan finska mark infördes 1860 i sedelform, kompletterades med mynt 1864 och ersatte slutligen den tidigare ryska rubeln 1865, då den från att ha varit värd en kvarts rubel övergick till silvermyntfot, trots att Finland ännu var en del av Ryssland som ett autonomt storfurstendöme.

De första finska frimärken kom till försäljning 3 mars 1856, lite mindre än ett år efter Sverige. Det var två valörer, 5 kopek (blå) och 10 kopek (mörkröd).

Alexander II
Granbergs Konstindustri AB 3310/17.
Opostat brefkort ca 1910

Några år efter den finska marken introducerades, 1866, trycktes också de första finska frimärken i den nya valutan.

De var av valörerna 5, 8, och 10 penni, där 100 penni motsvarar 1 mark.

	20 Markkaa	1 Markka
Deutschland	16 M. 20 Pf.	81 Pf.
Oesterreich-Ungarn	19 Kr. 5 H.	95 H.
England	15 sh. 10½ d.	9⅛ d.
Lateinische Münzunion	20 frs.	1 fr.
Niederlande	9 fl. 60 cts.	48 cts.
Russland	7 Rbl. 50 Kp.	37½ Kop.
Skandinav. Münzunion	14 Kr. 40 Ö.	72 Ö.
Ver. Staaten v. Amerika	3 $ 86 c.	19¼ c.

Finska mynt: Finnland. 1 Markka = 100 Penniä
M.H. Berlin-Schbg. Made in Germany. Relieftryck före

Alexander III

Tsaren har i Finland setts som en reaktionär regent som tummat på Finlands särställning. Nyare forskning har i Alexander sett en god landsfader som respekterade Finlands grundlagar och satte värde på Finland och finländarnas lojalitet.

Ett förenande band var hans krigserfarenheter tillsammans med finländska officerare i turkiska kriget 1877 och den kejserliga familjens uppskattade fiskarstuga i Langinkoski. Baksidan var Alexander III:s hårdhänta styre i Ryssland, grundat på undantagslagar och hemlig polis. Orsaken var narodnikernas mord på fadern Alexander II 1881.

Finlands postväsende förenades med Rysslands genom postmanifestet av den 12 juni 1890. Föreningen av tull- och myntväsendet fick slutligen förfalla.

Rysslands krigsministerium föreslog 1891 att Finlands armé borde förenas med kejsardömets, och Finlands andel av militärutgifterna höjas till samma nivå som Rysslands.

Kejsaren lät även denna plan förfalla. Han ville inte skada finländarnas ekonomiska eller andra privilegier enbart av prestigeskäl.

Han drabbades av en njursjukdom och avled på Livadija på Krim 1894, endast 49 år gammal.

V V Mazurovskyi. Kejsar Alexanders sista vinterparad. Sh. Alexander III:s museum.
"Ste Russie" 32 bis, rue Lacepède. Paris V. (Bogdanova)

Alexander III:s fiskarstuga Langinkoski
W.T. n:o 53 CARTE POSTALE före 1905

Att finna folksjälen

I Topelius anda samlade sig finnarna i sällskap och föreningar för samla äktfinska särmärken, ett sätt var att teckna upp de gamla danserna och lära dem vidare.

”Björndansen brukades på bröllop (och vid jakt?). Tvenne karlar fattade om varandra och hoppade i ring, sedan hoppade de skilt för sig ett varv. Allt emellan skulle de smeka varandra och liksom kyssas. Efter en stund lade sig ena karlen på golvet. Den andra hoppade omkring något framåtlutad. För varje varv som han hoppade skulle han flytta en arm eller ett ben utåt på den som låg.

Slutligen hoppade han på alla fyra, stödd på händer och fötter omkring den som låg, vilken hade armar och ben utbredda, samt lade sig på denne (knask po björninnan). Därefter stego båda upp.

Minspelet gjorde mycket till. Björnen skulle liksom reta upp sig.”

Björndansen i Karelen
Knackstedt & Näther, Lichtdruck, Hamburg . Serie 516 no 42
Carte Postale Finland efter 1905

Själaskuttan upptecknad i Kimito för obestämt antal par.

Görs i två turer med polkamazurkasteg och polskasteg.

Exempel på nedteckningar ovan

Själaskuttan Finska folkdanser
O. Y. Launis A.B.
Carte Postale Postad 1908-08-31

I saunan, 1889 olja av Akseli Gallen-Kallela. Ateneum 1922. Oskrivet vykort ca 1910-20

Kalevala 45: 205-208. Martha Wendelin Tuberkulos stöd. Postat 1949-03-11

Ett världsarv

Den finska bastukulturen ingick på UNESCO:s lista över immateriella kulturarv den 17 december 2020.

En särprägel dokumenterad i Kalevala, av Axel Gallén och i modernare turistvykort!

Känslan av en rökbastu. Foto: Henrik de Heij Förlag: PR kortti

Den siste tsaren

Nikolaj II:s regering medförde i Ryssland ett stort ekonomiskt och andligt uppsving och viktiga reformer. Regeringsperioden hade också sina problem, av vilka det tidigaste var en politisk konflikt i Finland. Värre blev de problem som följde av nederlaget mot Japan: storstrejker i Ryssland och Finland, parlamentsreform och andra reformer, uppror i anslutning till reformperioden samt slutligen det politiska missnöje som intensifierades under världskriget och ledde till revolution i mars 1917 och kejsarens abdikation.

Februarimanifestet

Kejserligt manifest av 15/2 1899 inledde en period av aktiv förryskningspolitik i Finland. Rikslagarna, d.v.s. sådana finländska lagar som kunde anses beröra hela rikets intressen, inte skulle stiftas av kejsaren och Finlands lantdag, utan beslutas av kejsaren och det ryska riksrådet. Detta gällde frågan om Finlands militär. Säkerhetspolitiska argument,

Februarimanifestet kom som en överraskning för de ledande kretsarna i Finland. Det uppfattades allmänt som en statskupp.

Nikolaj II och Alix Feodorowna:s besök i Frankrike 1896
C.K.Z. Dep. No. 773 Förlag: Seughol & Magdelin, Paris.
Tryck: Emile Pinkau, Leipzig

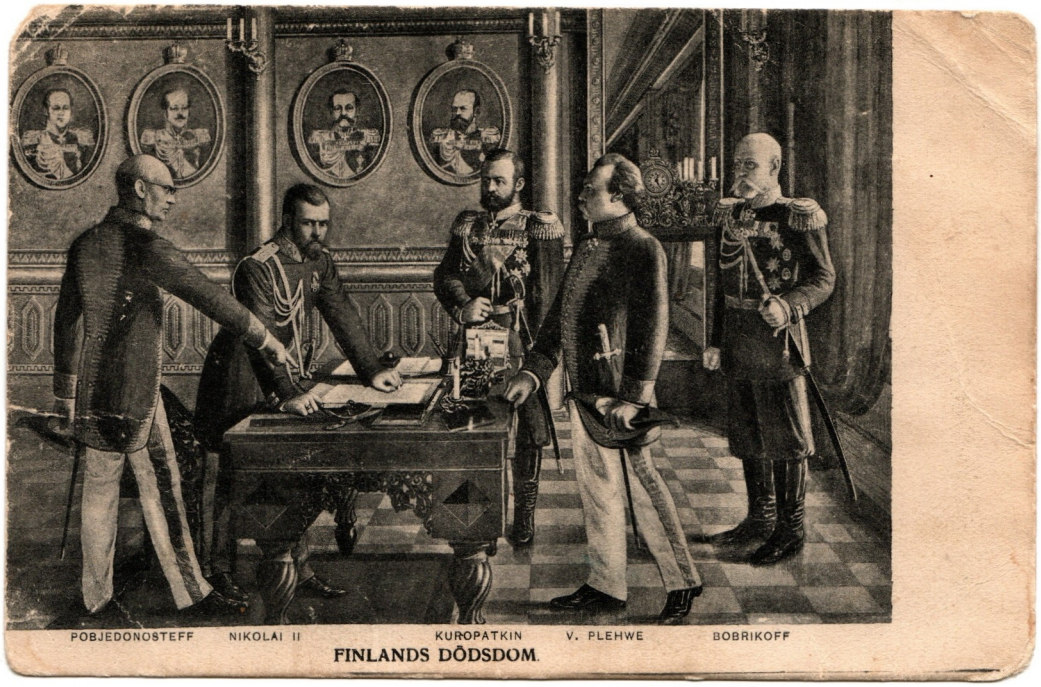

FINLANDS DÖDSDOM
POBJEDONOSTEFF NIKOLAI II KUROPATKIN V. PLEHWE BOBRIKOFF
Utan förlag, CARTE POSTALE efter 1905.

Walter Runebergs staty av Alexander II blomsterprydd på dödsdagen 1899-03-01
POSTKORT Finland Postad 1899-04-01 Helsingfors till Viborg, 10 PEN frimärke

Finska protester

Alexander II mördades i St Petersburg den 1 mars g.s 1881. I Finland samlades till en staty på senatstorget. Skulptören Walter Runeberg utförde verket, avtäckt på tsarens dödsdag 1894. Omgiven av Lag, Fred, Ljus och Arbete är det Finlands viktigaste personmonument – och 1899 flitigt använt för blomsterhyllningar som en svårstoppad protest mot Nikolaj II-s manifest.

Alexander II-s lagbok är också den som angrips av den ryska örnen i Edvard Istos berömda målning.

Ett "farligt" konstverk. I början på veckan utställes å Theodor Blanchs konstsalong en tafvla av den finske artisten E. Isto, benämnd "Anfall", ,,,,Taflans oförtydbara mening har gjort att den icke kunnat offentligt utställas i Finland, Också lär originalgravyren för reproduktionerna på generalguvernörens befallning förstörts; dock har ett litet antal aftryck kunnat göras. SvD 1900-01-28

Edvard Isto: Anfall (1899), den "ryska örnen" angriper "Finlands mö".
Utan utgivare. Carte Postale efter 1905

Världsutställningen i Paris 1900

Finlands paviljong vid världsutställningen 1900 i Paris av arkitekterna Armas Lindgren, Herman Gesellius och Eliel Saarinen.
Bygget av den finländska paviljongen vid sidan av Rysslands utställningar blev en viktig markering mot den pågående förryskningen. Finland kunde lyftas fram som en egen nation. Albert Edelfelt kunde genom sina internationella kontakter medverka till att Ryssland lät Finland bygga sin egen paviljong.

Ryssland krävde att det över ingången skulle stå att paviljongen hörde till den ryska sektionen och att det skulle finnas en flagga med den ryska tvåhövdade örnen. Symboler som sedan redigerades bort på fotografierna/ målningar.

Exposition Universeller 1900 Paris OPOSTAT CARTE POSTALE 1900
PALAIS DE LA FINLANDE, .. NORVÉGE, .. BULGARIE, ..SERBIE

Till paviljongen beställde arkitekterna fyra björnar i gips av Emil Wikström. Björnarna fanns på paviljongens tak kring tornfoten.

Meningen var att björnen skulle målas brun, men det glömde man bort att göra. Därför uppfattades de av besökarna som att det går isbjörnar på gatorna i Finland. En myt som länge levt kvar.

Ödemarksbild Finland.
GUST. ARVIDSSON H.FORS CARTE POSTALE FINLANDE
Plundrad, ankonststämplad Malmö 1902-01-04

Till minne av finska frimärken

Genom postmanifestet 12/6 1890 fördes finska postverkets högsta ledning över till den ryske inrikesministern.

Förryskningen av den finska posten genomfördes genom att förbjuda Finlands vapen först på post till Ryssland 1/1 1892, sedan på utrikespost 14/8 1900 och slutligen inom Finland (14/1 1901).

Parallellt infördes ryska frimärken och blev obligatoriska på försändelser till Ryssland från och med 1/1 1892, utrikes 14/8 1900.

Post som strider mot förbudet lösenbeläggs men protester sker genom att dölja ryska vapnet, sätta frimärken upp och ner, stryka över rysk text eller sätta på sorgemärken.

Det berömda svarta märket ritades av konstnären och Kagalen-kämpen Axel Gallén (Akseli Galeni-Kallela efter 1907).

Sorgemärket var strikt förbjudet i Finland vilket medförde att stämplingen oftast utfördes på båten till utlandet.

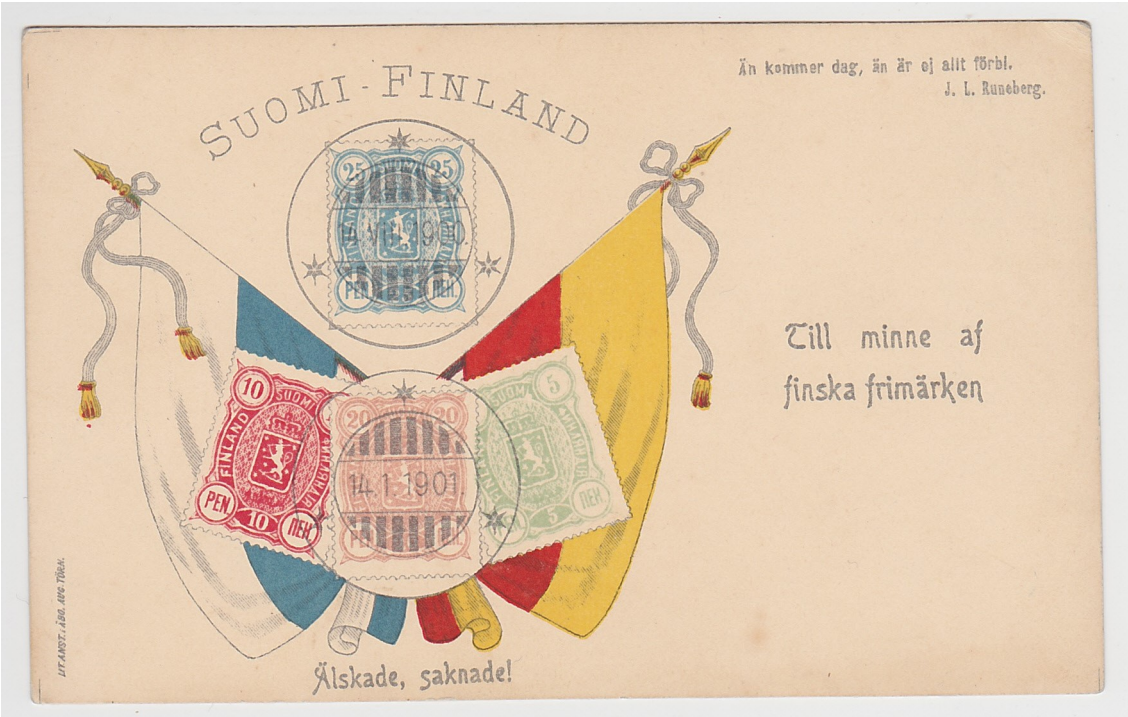

SUOMI—FINLAND Till minne av finska frimärken Älskade, saknade 25 PEN stämplat 1900-08-14, 10, 20, 5 PEN stämplade 1901-01-14, MUISTOKORTTI 5 PEN Frimärke stämplat 1901-01-14 ej postgånget

Brevkort med Axel Galléns förbjudna sorgemärke förtryckt 2+2 kopek stämplat Helsingfors 1902-09-17 ankomststämplat Sthlm 09-20

Presscensur och nedläggning av finska armén

Mot slutet av 1800-talet blev censuren allt strängare; under de värsta åren 1899-1901 indrogs 24 tidningar (t.ex. Nya Pressen). Med den förändrade politiska situationen 1905 bortföll förhandsgranskningen, men censurämbetet blev kvar, och vid första världskrigets utbrott infördes fullständig censur.

Ett nytt slag mot Finlands autonomi kom 1901, då tsaren utan hänsyn till lantdagen utfärdade en ny värnpliktslag, som upplöste den finska nationella armén och gjorde det möjligt att inkalla finska värnpliktiga till tjänstgöring vid ryska förband.

Då Ryssland övergick till allmän värnplikt år 1874, godkände också senaten för Finland allmän värnplikt 1878. I alla åtta länshuvudstäder Helsingfors, Åbo, Vasa, Uleåborg, Kuopio, S:t Michel, Tavastehus och Viborg grundades kaserner med 400 soldater.
I samband med förryskningsåtgärderna minskade Nikolaj II storfurstendömets rättigheter med hård hand. Också den egna armén drogs in och kasernen måste överlåtas åt ryssarna år 1902.

Vykort från respektive bataljon användes för protestkampanjer, oftast skickade som trycksaker för att kunna skicka fler.

Minneskort över av Bobrikoff stoppade finska tidningar 1899-1901
Plundrat, skrivet och skickat före 1905

Vasa Skarpskyttebataljon. Kommendör Rolf Furuhjelm
Clouberg & Co, Viborg. Brefkort skickad som trycksak 1902-03-04 från Åbo till Sthlm

Kravallen 1902

Vid kosackkravallen 18 april 1902 skedde mönstring av 110 av 855 kallade. Mängder av åskådare samlades och strömmade över till senatstorget och buade ut senatorerna som kom ut från senaten

Guvernör Kaigorodov beslöt att kalla in kosacker för att tygla de uppemot 10 000 åskådarna som samlats och strömmat över mot senatstorget.

En som lockats till senatstorget var den 28-årige Eugen Schauman. Han angreps av tre kosacker och fick flera piskrapp. När en grep efter sabeln stötte Schauman sin kniv i bröstet på kosacken—vilket kastade denne av hästen utan att bladet trängde in. Schauman kunde smita!

Från Kravallen på Senatstorget 18/4 1902
Emil Rundmans fotostudio.
2. kl. 3.30 e. m. plundrat
skickad 1903
4. kl. 3-4 e. m. oskrivet
7. kl 4.10 e. m.
postat 1902-07-05

Bobrikov mördas

Den största symbolen för förryskningen var generalguvernör Bobrikov som skrider fram längst ti.v. på bilden.

Mordkomplotter initierades och avslöjades. Den som gjorde slag i saken var en ensamvarg som efter avslaget frieri och en tilltagande dövhet beslöt sig för ett självmordsattentat.

Helsingfors Landtdagmännens tåg från kyrkan.
Knackstedt & Näther Helsingfors
CARTE POSTALE postat 1905-06-10 Hfors t. Sthlm

Den blivande mördaren var tidigare anställd på senaten och kunde fortfaran de utan bekymmer ta sig in.

Efter kontakt med andra ambitiösa attentatsmän, bl.a. Lennart Hohenthal, hade han begärt en tidsdräkt då han ensam skulle få försöka genomföra dådet.

Den 16 juni 1904 avfyrade Eugen Schauman tre skott mot Bobrikov. Därefter riktade Schauman sin Browning mot sig själv och avfyrade två skott.

Han dog genast. Bobrikov följande natt.

Myndigheterna begravde attentatsmannen omedelbart på hemlig plats som dock snabbt blev känd.

Dådet splittrade finländarna men efter februarimanifestet hade återkallats 1905 kunde Schauman under triumfartade former återbegravas i hans hemstad Borgå.

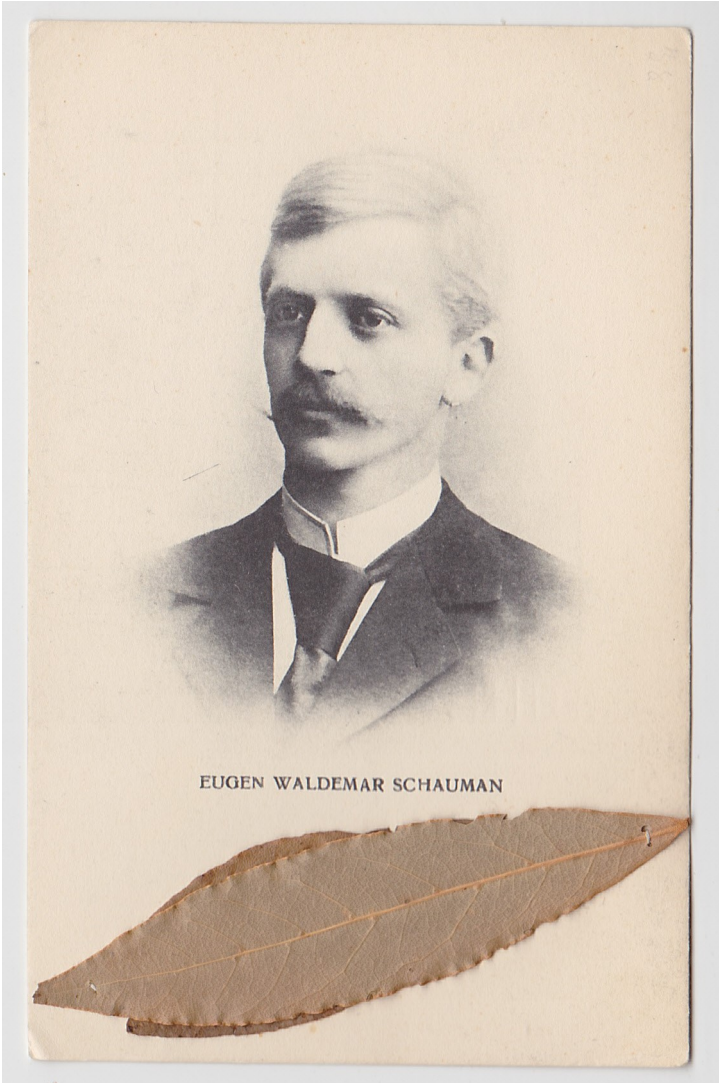

Eugen Schauman med applikation av två lagerblad
CARTE POSTALE delad adressida oskrivet

Mordet på prokuratorn

Den 6 februari 1905 sköt Helsingforsstudenten Lennart Hohenthal, vilken dess före studerat vid Vasa lyceum, ihjäl prokuratorn Eliel Soisalon-Soininen i dennes hem på Bulevarden 12 i Helsingfors. Hohenthal var utklädd till rysk officer. Säkerhetsvakten släppte in Hohenthal till Soisalon-Soininens arbetsrum. Efter skotten uppstod kalabalik; Hohenthal skadesköts i hand och ben och arresterades av polisen. I rätten att försvarades av Pehr Evind Svinhufvud men dömdes till livstids fängelse.

Den 10 oktober 1905 befriades Hohenthal från länsfängelset på Skatudden i Helsingfors av aktivistvänner. Aktivisterna hjälpte Hohenthal att fly till Sverige och därifrån till England.

Två konstnärsvänner

De barska herrarna på kortet nedan hör hemma i sammanhanget.

Axel Gallén var mycket aktiv i motståndsrörelsen kagalen med allt från minnesmärken till bombtillverkning.

Lennart Hohenthal
Paul Heckscher 939
oskrivet Brefkort delad adressida

Senare skulle han bli riksföreståndare Gustav Mannerheims adjutant!

Albert Engström var också han aktivt inblandad i kampen. Hans ateljé i Grisslehamn låg perfekt för att ta emot smuggelbåtar med meddelanden och motståndsmän.
En av dessa var just Lennart Hohenthal.

Axel Gallén och Albert Engström
Paul Heckscher 1384, oskrivet Brefkort odelad adressida

Kriget avbryter

Hårda bandage förväntades efter mordet på generalguvernören.

Men förryskningen kom av sig när det för Ryssland katastrofala rysk-japanska kriget bröt ut 1904-1905.

Tsaren förväntade sig en enkel seger men gick mot ett fullständigt och förödmjukande nederlag.

Ryssarna sänker den japanska kryssaren och torpedbåtarna. Rysk-japanska kriget 1904-1905. Brefkort Före 1905 oskrivet.

Sergej Witte ledde en omfattande industrialiseringen av Ryska imperiet och skrev Oktobermanifestet från 1905, föregångare till Rysslands första konstitution (från 1906).

Han utsågs till finansminister 1892, en post han höll till 1903. Under hans ämbetstid genomgick Ryssland en exempellös period av ekonomisk tillväxt.

Witte kallades av tsaren 1905 för att förhandla fram freden efter rysk-japanska kriget. Han reste till USA, där fredssamtal hölls, och förhandlade framgångsrikt å Rysslands vägnar.

Därefter utsågs han till premiärminister under oroligheterna efter kriget och den "Blodiga söndagen. Under den ryska revolutionen 1905, förespråkade Witte ett valt parlament, ombildandet av enväldet till en konstitutionell monarki, och grundläggande rättigheter baseras på Oktobermanifestet. Många reformer genomfördes, men räckte inte för att stoppa oroligheterna vilket tvingade Witte att avgå.

Greve Sergej Witte i jakten på .. förtroende!!!
CARTE POSTALE oskrivet efter 1905

Strejkvågen 1905

Storstrejken utbröt i Ryssland i oktober 1905 efter nederlaget i det rysk-japanska kriget och som spred sig till Finland.

I Finland varade storstrejken från den 30 oktober till den 6 november och lamslog all verksamhet i fabriker, ämbetsverk, skolor osv.

Från strejkveckan i Björneborg
HANS A. HANSON. LÜBECK.
CARTE POSTALE Plundrat. Delad addressida

Det politiska läget förde samman ledarna för olika politiska läger, som de konstitutionella och socialisterna till gemensamma överläggningar. Därefter var strejken ett faktum i Helsingfors, varifrån den spred sig över landet.

Men under strejken började samarbetet knaka i fogarna.

Leo Mechelin framstod mot slutet av storfurstendömets dagar som den mest framstående statsmannen i Finland.

Under storstrejken 1905 var Mechelin med sin delegation den skickligaste i den politiska maktkampen. Han krävde ett återinförande av autonomin i Finland och en återgång till lagliga förhållanden, men motsatte sig en mer djupgående revolution i samhället. Han fick de nya makthavarna i Ryssland övertygade om att han kunde dämma upp en revolution i Finland.

Senaten avgick den 31 oktober, och nästa dag godkände generalguvernör Obolenskij en av Leo Mechelin utarbetad och till tsaren riktad framställning om återställandet av lagligheten.

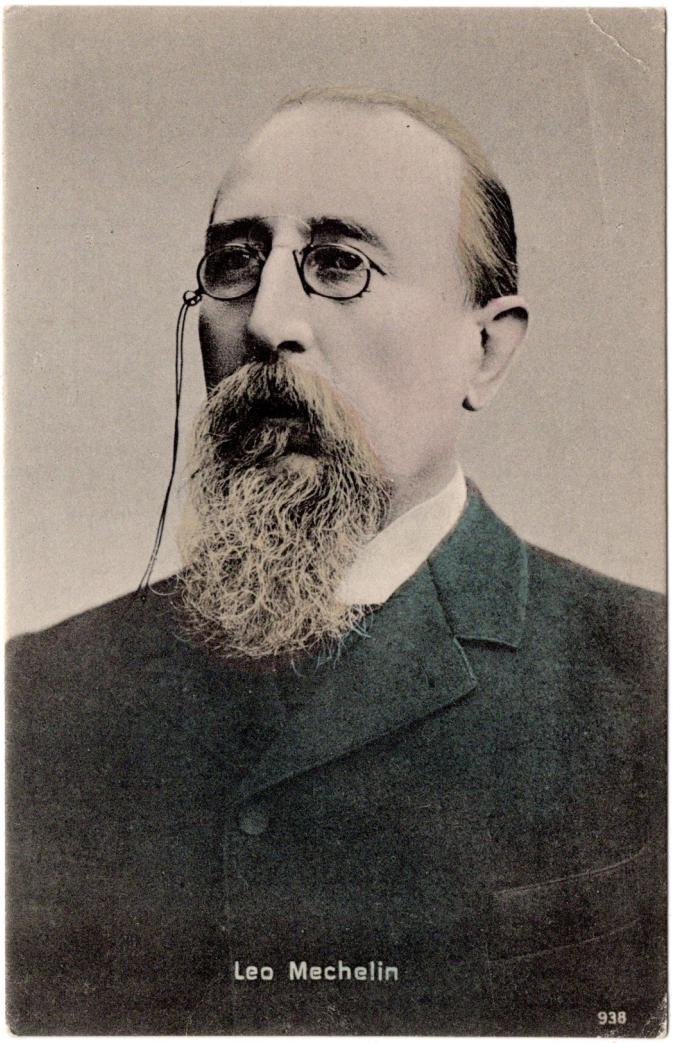

Leo Mechelin 938 POSTKARTE.
Oskrivet delad adressida
M. St., Berlin. S. 14. 690

Den blodiga söndagen

På Putilovverken i St Petersburg hade fyra arbetare på godtyckliga grunder avskedats julen 1904. Den 3 januari g.s. gick arbetarna på Putilovverket ut i strejk. Under söndagen 5 januari (g.s) gick ett demonstrationståg för att vädja till tsaren.

De var klädda med religiösa symboler och sjöng böner och nationalsången.

Vid Narvatriumfbågen möttes tåget av beväpnade soldater. De försökte skingra demonstranterna med kavalleri och varningsskott men de sjöng högre och började att springa mot trupperna. Soldaterna sköt rakt in i folkmassan.

Mikhail Ivanovich Avilov: 9 januari 1905 nära Narva triumfbågen. Museum of the Revolution of the USSR. nr 1237, 100 000 ex. Moskva, 1931. Ej postgånget vykort.

I Helsinki

Under höstens storstrejk hade 5 skepp ur flottan anlänt för att kunna slå ner ett uppror.

Ett av dem var Tsesarevitj systerskepp Slava. De väntade på order från generalguvernör Oblonskij att stoppa ett uppror intill utplåning av staden.

TSETSAREVITJ, GRANBERGS KONSTINDUSTRI AKTIEBOLAGS FÖRLAG CARTE POSTALE Oskrivet odelat adressida

Novembermanifestet och andhämtning

Mechelins förslag fördes på ångaren Eläköön till Sankt Petersburg och returnerades den 4 november som novembermanifestet undertecknat av Nikolaj II.

Med novembermanifestet kunde Finland utveckla statsskicket under 1906 till ett av världens modernaste. Lantdagen blev en enkammarriksdag med allmän och lika rösträtt för både män och, som andra land i världen, kvinnor.

Den viktigaste följden av storstrejken var att russifieringen upphävdes och att arbetet på en representationsreform sattes igång.

Strejken innebar också ett politiskt uppvaknande, särskilt för arbetarrörelsen. Den visade också på det ryska imperiets sårbarhet, viktiga lärdomar för finska självständighetsdrömmar.

Folkmassan sjunger "Vårt Land" efter Manifestets förkunnande .
Vykort postat 1905-12-03 till Grefven och Grefvinnan Mannerheim, Sthlm.
Gustaf Mannerheims äldste bror Carl utvisades av Bobrikov 1903.

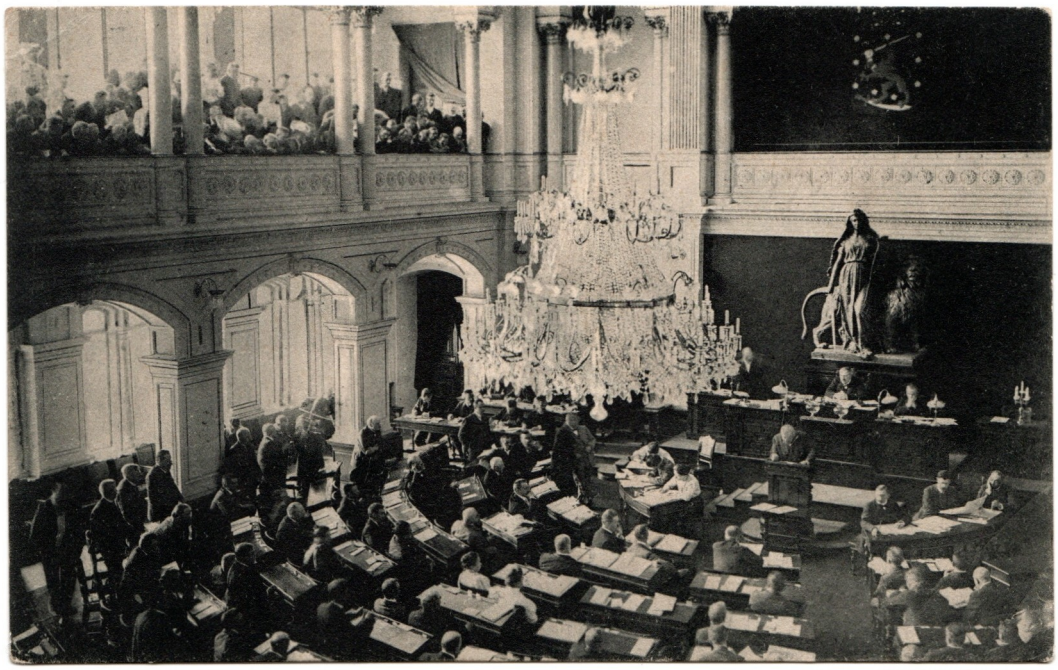

Helsingfors. Finlands landtdag. Oskrivet Carte Postale efter 1905.
Knackstedt & Näther Lichtdruck Hamburg. Serie 500. No. 90.

En konstitutionstrogen guvernör

Nikolaj Gerard blev Finlands generalguvernör efter storstrejken 1905. I ideologisk mening var han frisinnad och sökte i sin verksamhet att iaktta Finlands konstitutionella rättigheter.
När reaktionen övertog rodret i S:t Petersburg i februari 1908 avlägsnades han från sin post. År 1923 erbjöd den finska regeringen honom politisk asyl i Finland.

Duman ger backlash

Rysslands dumareformen var inte till Finlands fördel. Det ledande skikt som nu fått del i makten var genomsyrat av nationalism och berett att till det yttersta hävda Rysslands stormaktsintressen. Den alltmer överhängande risken för ett stormaktskrig gjorde att ryssarna allt mindre benägna att ta hänsyn till Finland.

Generalguvenören Nikolaj Gerard.
Axel Eliassons konstförlag. Stockholm.
POSTKORT FINLAND Oskrivet efter 1905.

Den 2 juni 1908 signerade tsaren ett dekret som föreskrev att Finlands angelägenheter måste underkastas det ryska ministerrådets granskning innan de föredrogs för tsaren.

År 1910 utfärdades en ny lag som på väsentliga punkter överensstämde med februarimanifestet 1899. Alla lagar av vikt för riket i dess helhet skulle stiftas av den ryska duman. Finlands autonomi var de facto upphävd.

RUSSIA'S APRIL FOOL Will he kick it?
(From WILSHIRE'S MAGAZINE, April, 1907)
POSTCARD postat 1907-11-16

En glimt av solsken

"Solskensolympiaden" 1912 i Stockholm hjälpte Finland "löpa in på världskartan" och blev en manifestation för den finska nationen. Finland placerade sig på fjärde plats i medaljligan efter USA, Sverige och Storbritannien medan övriga Ryssland hamnade trea från slutet.

Inbjudan att delta skickades 1910 av Internationella olympiska kommittén (CIO) efter riktlinjer från CIO:s kongress i Haag 1907, där man hade definierat "idrottsnation" så att Finland kunde delta som storfurstendöme i Ryssland.

Efter högt diplomatiskt spel kunde Finland träda in med egen trupp, inmarscherande efter Ryssland under skylten Finland.

Föreningsfanan som fördes väckte ont blod som lugnades med löftet att vid priscere-monierna skulle finska priser presenteras med rysk flagga överst och en finsk föreningsvimpel under.

Efter Juho Saaristos guld i spjutkastning hissades vimpeln med texten "Finland".

Utrikesministern Albert Ehrensvärd d.y. riktade en skarp order till Viktor Balck att Finland skulle följa överenskomna villkor.

N:o 276. Klein, Ryssland och Asakainen, Finland. Pristagare i brottning. OLYMPISKA SPELENS I STOCKHOLM OFFICIELLA BREFKORT GRANBERGS KONSTINDUSTRI FÖRLAGS AKTIEBOLAG. Oskrivet

N:o 127. Saaristo. Finland 1:a pris spjutkastning, båda händer OLYMPISKA SPELENS I STOCKHOLM OFFICIELLA BREFKORT

Första världskriget bryter ut

Första världskrigets och de stora ryska nederlagen mot tyskarna skapade nya förutsättningar för Finlands frihetskamp. Tsarregimen fortsatte med omdömeslösa utspel att driva över alltfler finnar på det aktiva motståndets linje. Senhösten 1914 offentliggjorde tsaren ett program för Finlands fullständiga russificering. Samtidigt förbereddes inom aktivistiska studentkretsar en väpnad motståndskamp med utländskt stöd, och för första gången fick de stöd av ansvariga politiker både på den borgerliga och den socialdemokratiska sidan.

Den andra generationens aktivister hade vind i seglen. Förryskningspolitiken hade kastat om opinionsläget i Finland totalt sedan Rysslands sista krig med europeiska stormakter: Krimkriget.

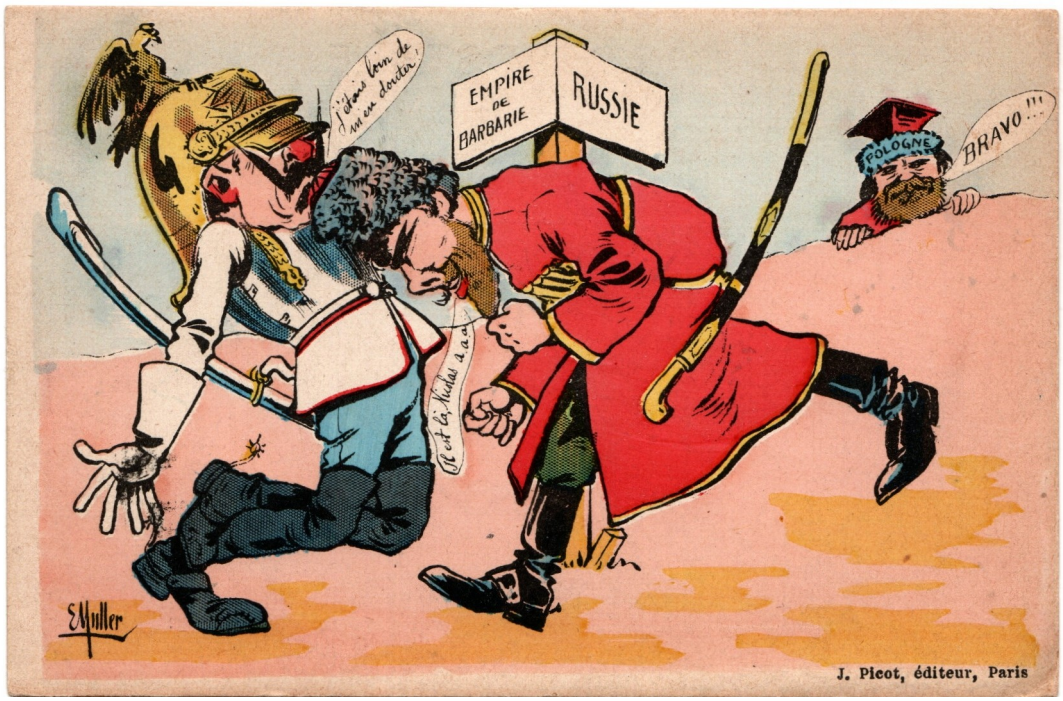

E Muller: Ryssland mot Barbariets kejsardöme
J. Piquet, editeur, Paris Opostat Carte Postale 1914-1915

Rasputin

Tsaritsan fick kontakt med mystikern Rasputin som sagts ha helande krafter för att hjälpa troonföljaren. Rasputin fick stort inflytande över hovet, kallad "en helig man" av tsaren.

Med tsaren i fält växte relationen mellan tsaritsan och Rasputin och rykten uppstod om en kärleksaffär.

Till sist mördade en grupp adelsmän Rasputin, bl.a. Storfurst Dimitrij Pavlovitj

FÖRENANDE MED FOLKET Satir med Nikolaj II, Alexandra och Rasputin
Почтовая карточка . Postikortti svårdaterat opostat vykort

Februarirevolutionen

I Ryssland bildades en tillfällig regering efter revolutionen i februari (g.s) 1917. Denna regering återställde tsarens inskränkningar i Finlands autonomi. Men den provisoriska regeringen fortsatte kriget mot centralmakterna och kunde inte tillfredställa massornas förväntningar, varken i Ryssland eller Finland.
I Finland väntade den av tyskarna hemskickade Lenin.

När upproren startade i Petrograd vägrade tsaren tro på de rapporter som duman gav honom. Den 27 februari skrev tsaren till sin hustru i ett telegram att "åter igen har den där fetmagade Michail Rodzianko skrivit en massa nonsens till mig, som jag inte ens orkar svara på".

Den 1 mars beslöt han sig för att ta ett tåg till huvudstaden, efter att ha hört att hans barn hade drabbats av mässlingen.

Det kungliga tåget blev emellertid instruerat, av några illojala trupper, att dirigera om.

När tsaren kom fram råddes han enhälligt att abdikera av sina återstående ministrar. Tsaren abdikerade den 2 mars

Länge leve det fria Ryssland! Alexander Kerensky, justitieminister, Michail Rodzianko, Ordf temp stadsduman, Alexander Guchkov, krigs– och tf marinminister Oskrivet, saknar utgivare. Ca februari 1917

1 maj 1917 Arbetarnas solidaritetsdag. Den 1 maj 1917 firades öppet för första gången, här på Nevsky Projekt i St Petersburg.

Oktoberrevolutionen och självständighetsförklaringen

En ny revolution skedde i Ryssland i oktober (g.s) 1917. Då tog bolsjevikerna makten under ledning av den nu via Petrograds Finlandsstation hemlevererade Vladimir Lenin.

Den 27 november utnämndes en borgerlig senat, ledd av P. E. Svinhufvud som riksföreståndare. Han lade fram Finlands självständighetsförklaring den 4 december.

Den 6 december, godkände lantdagen självständighetsförklaringen.

Ryssland erkände Finland självständigt den 31 december 1917 följt av många västländer. Finland stod nu på egna ben!

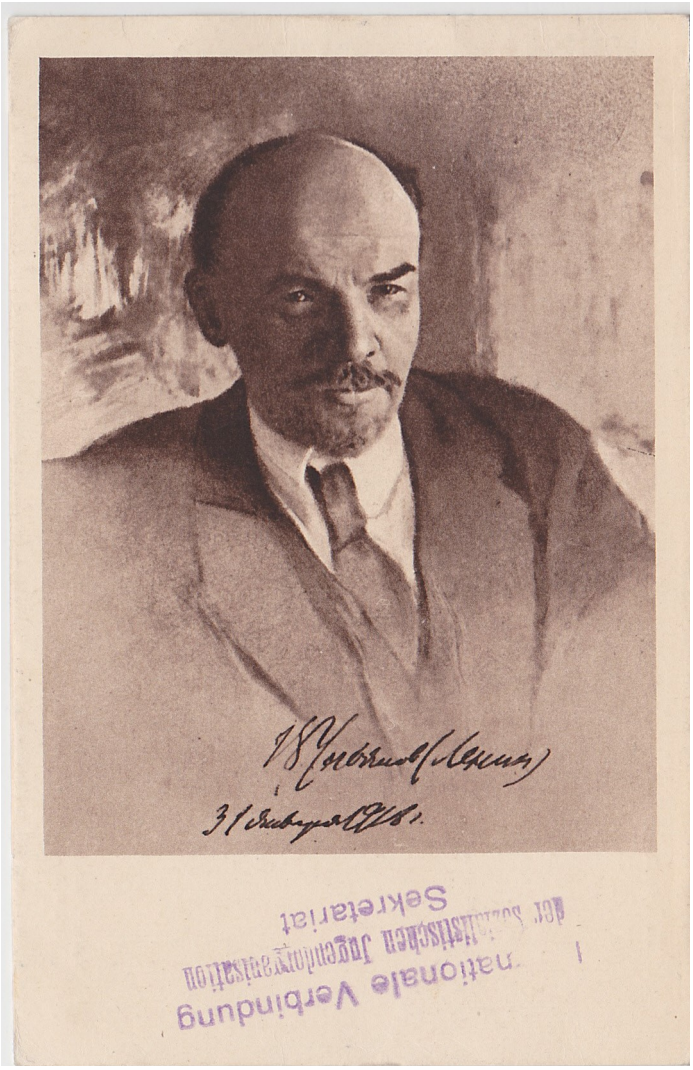

N. Lenin, Volkskommissär. Verlag: Socialdem. Jugendorganisation der Schweiz - Zürich - skickat 1918-11-04 till kassören i Sveriges Kommunistiska parti

Bruno Hahl: Porträtt av Pehr Evind Svinhufvud Algernon Svenssons Förlag Helsingfors A.B. Nordblad & Pettersson O.Y. Oskrivet Postkort

Ryssland från världskrig till inbördeskrig

Efter bolsjevikernas maktövertagande bir högsta prio att lämna världskriget för att kunna ägna sig åt att konsolidera Ryssland.

Freden i Brest-Litovsk var det första fredsfördraget i första världskriget och slöts den 3 mars 1918 mellan Ryssland på ena sidan och centralmakterna – Tyskland, Österrike-Ungern, Bulgarien och Osmanska riket – på den andra.

Efter att bolsjevikerna kommit till makten blev Trotskij folkkommissarie för utrikesfrågor. Trotskij ersatte Joffe under fredsförhandlingarna i Brest-Litovsk till 10 februari 1918.

Sen kom Joffe tillbaka och fick underteckna fördraget. För freden på östfronten gav Ryssland upp Finland, Polen, Ukraina, Vitryssland, Baltikum länderna söder om Kaukausus.

Därmed hade Tyskland frigjort enorma resurser från Östfronten som räckte både till offensiv på västfronten—och för att stödja Finland.

Enda kvinnan vid bordet Anastasia Bitsenko förtjänade sin plats när hon 1905 sökte företräde för just avgångne krigsministern Sakharov, räckte över en dödsdom från SR-partiet och sköt honom omedelbart till döds.

Trotskij på väg till fredsförhandlingen
Utan förlag/tryckeri Oskrivet vykort ca 1918

Undertecknande av vapenstilleståndet i Brest-Litovsk 1918-03-03.
T.v. Centralmakternas Hakki Pascha (Osmanska riket),
von Merey (Österrike-Ungern), prins Leopold von Bayern (med pennan),
general Hoffmann, överste Gawtschew Bulgarien). T.h. Sovjetiska
delegaterna: Lev Kamenev, Adolf Joffe, Bisenko och Admiral Altfater.

Inbördeskrig

Finska inbördeskriget pågick från den 27 januari till den 15 maj 1918, mellan den "röda" sidan och den "vita" sidan. Den "röda" utgjordes av de "röda" socialisterna och den "vita" av den konservativt ledda finländska senaten.

Den borgerliga senaten ansåg socialisterna hade tillkommit på ett lagstridigt sätt.

För att upprätthålla ordningen, och i vissa fall för att kämpa för självständighet tillsammans med jägarrörelsen, bildades "röda garden" och "vita" skyddskårer, på initiativ av vänster- respektive högersinnade.

Båda sidor inledde striderna samtidigt.

På de rödas sida restes en röd lykta på tornet i Helsingfors arbetarhus för att markera revolutionens början på kvällen den 26 januari 1918 klockan 23. Röda gardet koncentrerade på Siltasaari tågade genom Pitkänsilla för att centrum och ockuperade telefonväxeln, järnvägsstationen och telegrafen. Röda gardet tog över Helsingfors på morgonen den 28 januari.

Finlands folkkomissariat inrättades i Helsingfors den 28 januari som den röda sidans regering.

HBL rapporterar den 29 januari: De röda övar i det ockuperade Riddarhuset. Jag antecknar: ”Vapensköldarna torde med undran se ner på de besynnerliga inkräktarna”.

Helsingfors. Arbetarenas hus. MKH No. 35
POSTKORT. Finland. OSKRIVET ca 1910

HELSINGFORS.—Riddarhuset.
CART POSTALE—STPOFURSTENDÖMET FINLAND
Oskrivet vykort efter 1905

De vitas regering

Sex ledamöter av senaten flydde från huvudstaden till Vasa , där de fortsatte att arbeta som Vasa senaten . Senatens ordförande Pehr Evind Svinhufvud kom slutligen till Tallinn på den kapade isbrytaren Tarmo och därifrån via Tyskland och Sverige till norra Finland.

Några av senatorerna och borgerliga politiker, däribland KJ Ståhlberg , Lauri Ingman och Kyösti Kallio , höll sig gömda i röda Helsingfors "underground" fram till tyskarnas ankomst.

I Vasa tar den vita senaten plats i stadshuset,

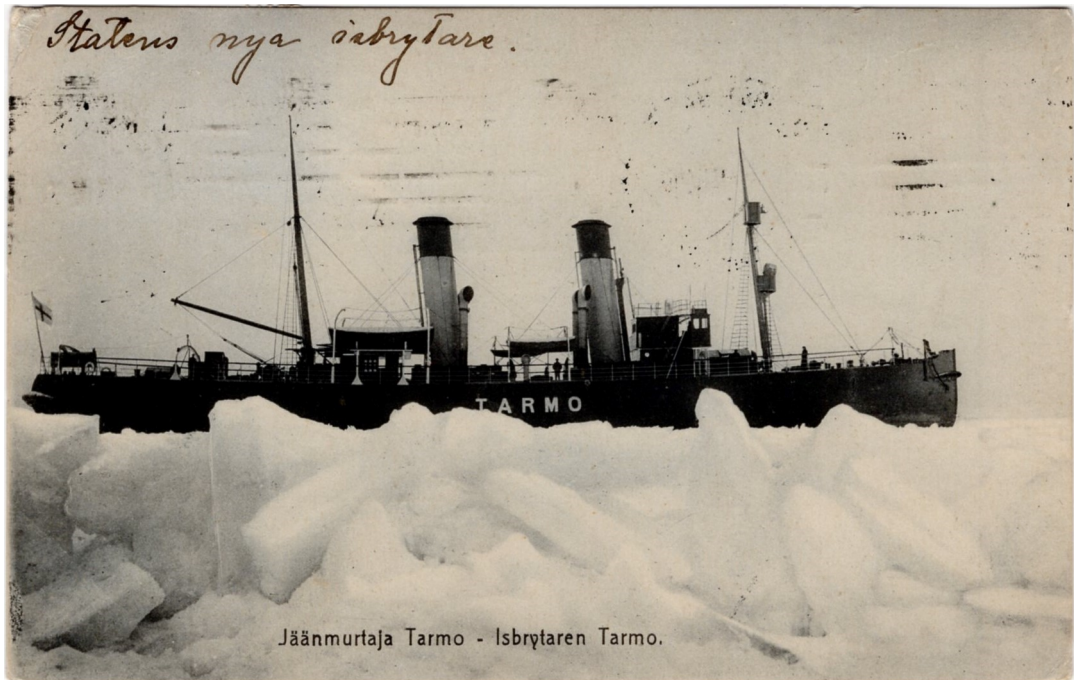

Isbrytaren Tarmo.
Knackstedt & Näther Lichtdruck HAMBURG Serie 595, No. 58
CARTE POSTALE Stämplat 1910-04-05

Wasa Stadshuset
Conrad Freeses Bokhandel, Wasa.
Carte Postale, stämplat 1904-11-20

Mannerheim får nytt jobb

I Finland blir den arbetslöse tsarryske generalen Gustaf Mannerheim överbefälhavare för de vita skyddskårerna.

Han ger order att de ryska trupperna i Österbotten skall avväpnas den 27 januari. Inom kort är Österbotten vitt.

Båda sidorna saknade en övad armé men Mannerheim hade en klart mer professionell officerskår än Röda gardet. Vita arméns officerare bestod av finska officerare som tjänstgjorde i den tidigare kejserliga ryska armén, utländska, bl. a. svenska frivilliga officerare samt jägare utbildade i Tyskland (1 300 man deltog i kriget).

Detta återspeglades i bättre strategisk och taktisk planering av militära operationer och genomförande av operationer.

Gustav Mannerheim
Utan förlag/tryckeri
Vykort postat 1920-08-01 Helsingfors

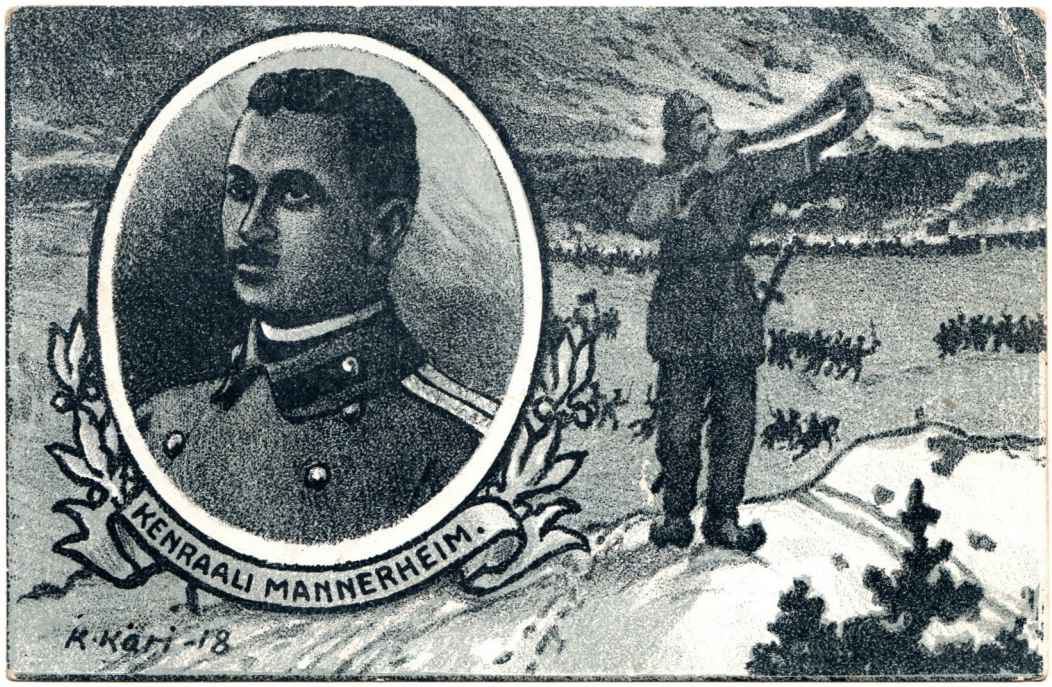

General Mannerheim signerat K. Kari –18
O.Y. Kirjola A.B. , Oulo POSTIKORTTI stämplat 1918-06-01
"G:by Fältsjukhus 29 V 18. ...Nu har min fot blivit skuren en gång och såret är full ståppad med något mjukt rent tyg tyg och det skall bytas 3 gånger om dagen. ...

Vita sidan mobiliserar i Vasa

– Jag som hade ansvar för krigsledningen räknade dagarna, nej timmarna, tills FÅA:s vimplar skulle siktas över isarna. Så beskrev marskalk Gustaf Mannerheim minnet av dagen då jägarnas huvudtrupp med 1 300 man anlände till Vasa den 25 februari 1918. Det var dagen då de vita definitivt fick övertaget i kriget.

FÅÅ:s SS Arcturus och dess kapten Bertel Förbom fick uppdraget att föra jägarkåren från Libau utanför Riga till Vasa. Arcturus var byggd för att rymma några hundra passagerare.

854 jägare pressades in också i lastrum och korridorer. 96 jägare får plats på Castor som kör efter Arcturus. Också FÅA-fartygen Virgo, Mira och Poseidon ansluter sig till konvojen.

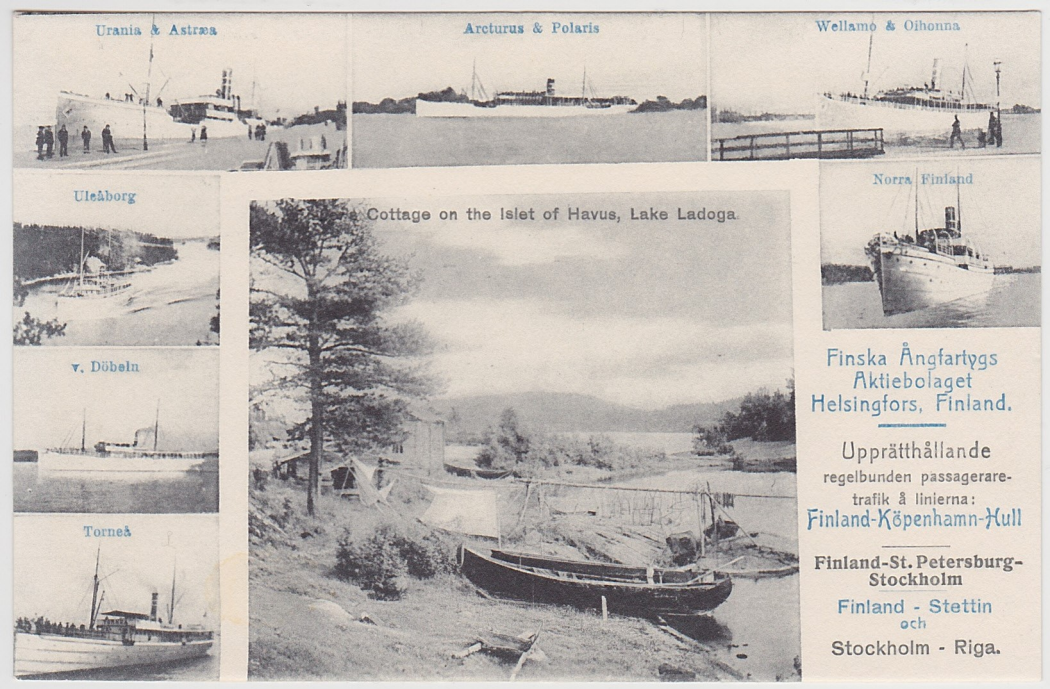

Finska Ångfartygs Aktiebolaget Helsingfors. Finland.
Torneå, v. Döbeln, Uleåborg, Urania & Astrea,
Arcturus & Polaris, Wellamo & Oihonna, Norra Finland
Stuga på Havus i Ladoga-sjön.
Utan förlag, POSTKORT FINLAND, Oskrivet tidigt 1910-tal

..och Uleåborg

Här samlades svenska frivilligkåren och också värnpliktiga från området.

Vita skyddskåren uppställd den 23 februari 1918 på Carl Mikael Franzéns plats framför domkyrkan i Uleåborg.

Vita gardet mönstrar framför domkyrkan i Uleåborg 1918-02-23.
Privattaget vykort med datum och plats påskrivet a tergo

Kriget sprider sig

Snart är mellan 40 000 och 90 000 man i strid på vardera sidan, inbördeskriget förs med alla medel, från militära till ren terror och gerillataktik.

De Röda besätter södra Finland upp till Björneborg vid kusten och en fallande linje mot öst. I början var huvudbaserna det Röda gardets generalstab i Helsingfors, överste Svetšnikovs stab i Tammerfors och staben för röda gardet och ryska trupper i Karelen i Viborg.

Uleåborg och Vasa var två viktiga baser för de vita.

Uleåborg. Vita gardet tågar ut.
Äkta foto stämpelsignerat F Suomela Oulo—Kokkola
Daterad Oulo 1/3 –18, plundrad

Tammerfors var Finlands viktigaste industriort med en stark arbetarkultur som gjorde staden till en av de rödas viktigaste baser.

De vita satte in sina bästa trupper inklusive de tyskutbildade jägarna och den svenska bataljonen.

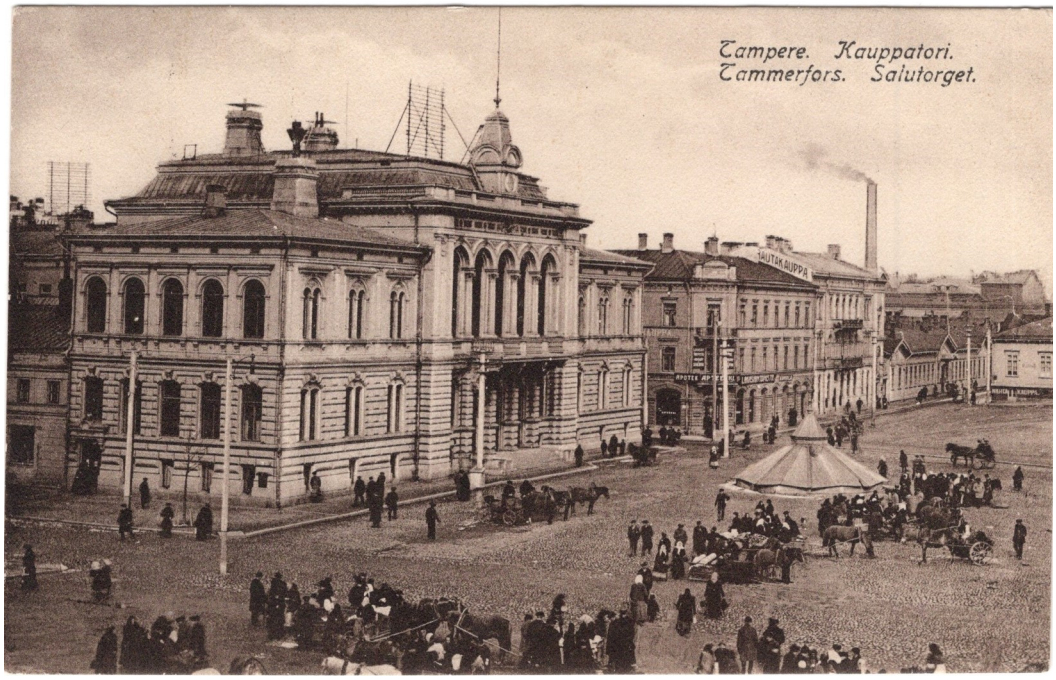

Tammerfors. Salutorget. (I fredstid). Påskrivet 11. VI. 30 a tergo.
Oskrivet vykort utan förlags eller tryckuppgifter.

Tammerfors

Finska vita arméns viktigaste militära operation var slaget om Tammerfors från 16 mars till 6 april 1918, landets största industricentrum från de röda.

Tammerfors blev inbördeskrigets hårdaste konfrontation där 16000 vita och 14000 röda deltog. Det var det första, skoningslösa, kvarter för kvarter stadskriget i Finlands historia.

700–900 man av de vita stupade. Röda gardet förlorade mellan 1000 och 1500 man, 11000–12000 röda blev fångar

Tammerfors. Tammela. Tammela uppstod som arbetarstadsdel och blev nästan totalt förstört under inbördeskriget. Utan förlag/tryckeri. N ??39

Tammerfors. Tammela. Tammela uppstod som arbetarstadsdel och blev nästan totalt förstört under inbördeskriget. Utan förlag/tryckeri. N 9782

Röda fångar på Tammerfors marknad Utan förlag/tryckeri. N ?7?2

Tyskland griper in

Stora delar av Vasa-senaten såg ett mål med Finland som en klientstat till Tyskland som en långsiktigt skydd mot Ryssland.

Våren 1918 efter freden i Brest-Litovsk fick Tyskland loss trupper för att stödja detta mål.

Landstigningen skedde i den gamla badorten Hangö som många ryska turister hade gästat under den ryska tiden.

Den Vita arméns generalanfall mot södra Finland kompletterades med landsättningen av den tyska baltiska divisionen ledd av generalmajor Rüdiger von der Goltz i Hangö den 3 april 1918.

Divisionens styrka var 10000 soldater. Dessutom landsteg Brandensteinbrigaden (3000 man), i Lovisa den 7 april. Helsingfors intogs den 12-13 april.

S.M.S Westfalen hade under mars avhyst en svensk expeditionsstyrka från Åland och kunde nu transportera divisionen till Hangö och sedan fortsätta till Helsingfors där den gav eldunderstöd under slaget om Helsingfors.

Finland, Hangö, Badhuset.
Axel Eliassons Konstförlag No 7017. POSTKORT FINLAND. Postat 1905-01-05

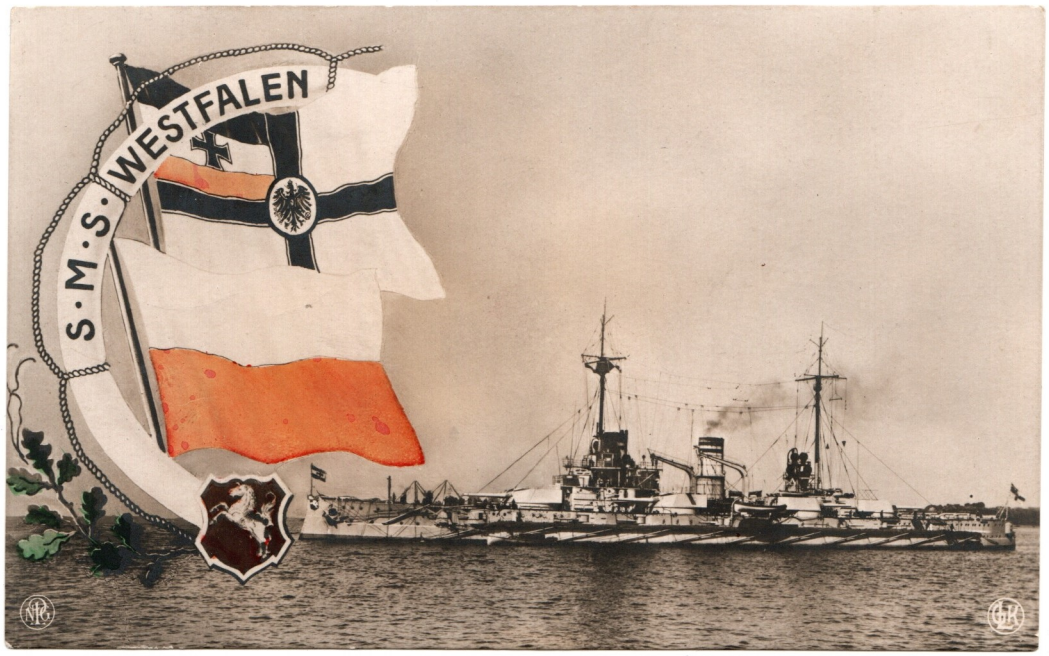

S.M.S. WESTFALEN
Verlag: Gebr. Lempe. Kiel. Neue Photographische G.
Vykort stämplat 1915-06-25

Mot Helsingfors

De röda hade etablerat sin första försvarslinje bara 50 kilometer från Hangö vid korsningen av kustlinjen och Hangö–Hyvinkää-linjen i Karjaa, dit tyskarna fortsatte den 5 april. Omkring tusen rödgardister hade samlats i kommunen, som huvudsakligen kom från Helsingfors och omgivande kommuner. De fick stöd av två pansartåg. De framryckande tyskarna drabbade snart samman med det röda pansartåget nr 1 vid Raasepor-stoppet. Det fanns ett hundratal rödgardister i tåget, men det fick dra sig tillbaka efter att ha skadats av direkt eld av tyskarna. Cirka tre kilometer söder om Karjaa station möttes tyskarna också av det röda pansartåget nr 2 .

Efter hård kamp bestämde sig båda tågen för att dra sig tillbaka. Två tyskar föll i skärmytslingen och två skadades.

Tyskarna fortsatte mot Helsingfors där de sista striderna stod i närheten av de rödas ursprungliga upprorssignal i Arbetarnas hus.

Långabron går mellan Helsingfors borgare på den södra sidan av bron och arbetarna på den norra.

Långabron har ytskador, som kommer från kulor under de sista striderna i slaget om Helsingfors.

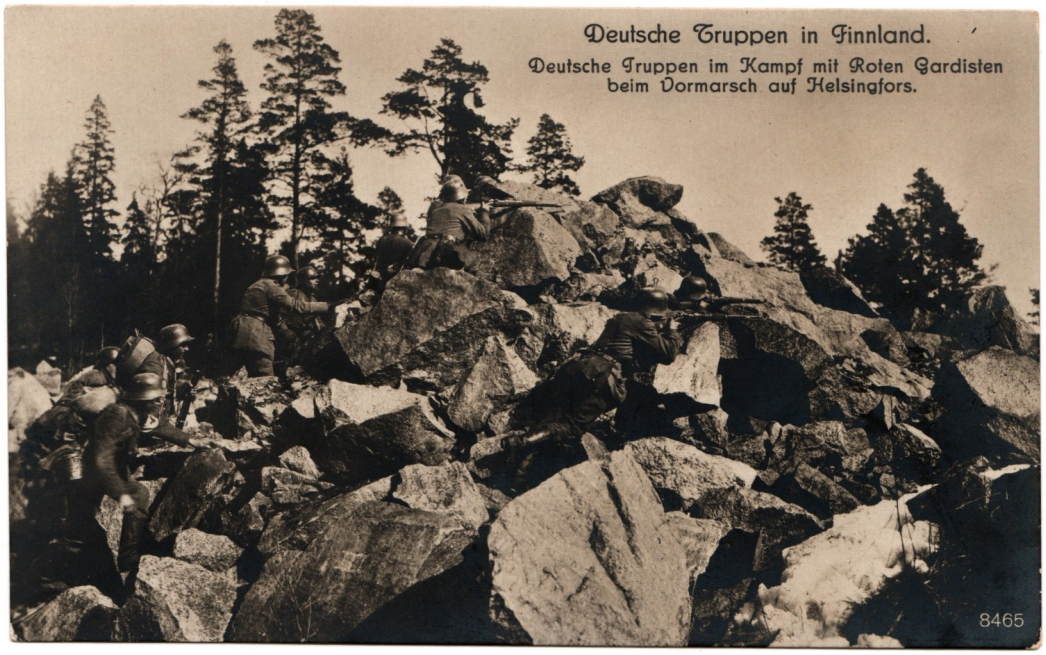

Tyska trupper i Finland. Tyska trupper i kamp mot rödgardister vid uppmarsch mot Helsingfors. 8465 Oskrivet vykort utan förlag/tryckeri. Troligen från 1918.

N:o 5162 HELSINGFORS, Långabron
Ilmavalokuva: Veljekset Karhumäki Oy. Jälkipainos kielietty
Vykort stämplat 1956-07-12

Välkomna

Senator Onni Talas välkomnar generalmajor Rüdiger von der Goltz till Helsingfors.

Senatorn var en av de drivande för att göra Finland till en tysk klientstat och började snart att med generalen diskutera möjliga tyska prinsar att placeras på en finsk kungatron.

Tyska trupper i Finland. General von der Goltz i samtal med herrar generaler från Helsingfors. Oskrivet vykort med texten ovan på tyska, finska, svenska. Troligen från 1918.

Den finske tecknaren Alex Federley bodde i Helsingfors förort Haga och var politiskt närstående den vita senaten har tecknat en serie bilder från sin hemort med den tyska divisionen.

Där framställs tyskarna behagfullt marscherande eller rastande mot Helsingfors, eller som här mottagande blomsterbuketter. I verkligheten skedde intensiva strider.

Alex Federley: BLOMSTERUTDELNING HAGA 13/4 1918
A/B G. ARVIDSSON O/Y. H.FORS

Tyska och finska segerparader

Von der Goltz anordnade en segerparad dagen efter övertagandet, den 14 april. Trots kapitulationen fanns det fortfarande enstaka röda krypskyttar i staden, som sköt mot tyskarna även under segerparaden.

Senaten i Vasa återvände från Österbotten till Helsingfors den 2 maj 1918. I huvudstaden mottogs den dock inte av finska vita arméns förband, utan av den kejserliga tyska Östersjödivisionens hederskompani med dess band, och generalmajor Rüdiger von der Goltz , som kallades Finlands "riktiga regent" .

Tyskarnas segerparad den 14 april
Daniel Nyblins fotoateljé 1918
Opostat med noteringen "Tyskarnas parad"

Den vita generalen Mannerheim anordnade en stor segerparad i Helsingfors den 16 maj 1918, för att hedra sin armé, trots de tyska trupperna.

Mannerheim avgår i protest som överbefälhavare efter inbördeskriget.

Mannerheims segerparad den 16 maj.
Utan förlag/tryckeri , plundrat men postat t. Philadelphia 1918-06-06

Leve konungen?

Efter inbördeskriget rekommenderade det vita Finlands ledning, med P. E. Svinhufvud och J. K. Paasikivi i spetsen och med stöd av den tyske generalen Rüdiger von der Goltz återgång till monarki m.h.a. en tysk prins. Kandidaten blev Friedrich Karl av Hessen.

Prins Friedrich Carl von Hessen med gemål Margarethe och slott.
Verlag von Chr. Lohmann, Papier u. Buchhandlung. Cronberg, Taunus
skrivet ej postat

Familjen tillhörde inte Tysklands suveräna dynastier, men att Friedrich Karl var svåger till kejsaren talade för hans kandidatur. Släkten hade regerat över kurfurstendömet Hessen--Kassel fram till 1866, då området införlivades med Preussen. Fredrik I, kung av Sverige 1720–1751, var ursprungligen lantgreve Friedrich av Hessen. Finland och Finlands historia var därför inte obekanta för Friedrich Karl.

Kungakandidaturen, om vilken han först hörde av kejsaren och därefter officiellt i slutet av augusti av den finska delegation som leddes av senatorn Onni Talas, kom dock som en fullständig överraskning för honom. Den 9 september gav Friedrich Karl sitt samtycke.

Friedrich Karl valdes officiellt till kung av Finland den 9 oktober 1918 utifrån 1772 års regeringsform, ett beslut vars giltighet lämnar mycket rum för tolkning. Beslutet fattades av den decimerade, s.k. stympade lantdagen.

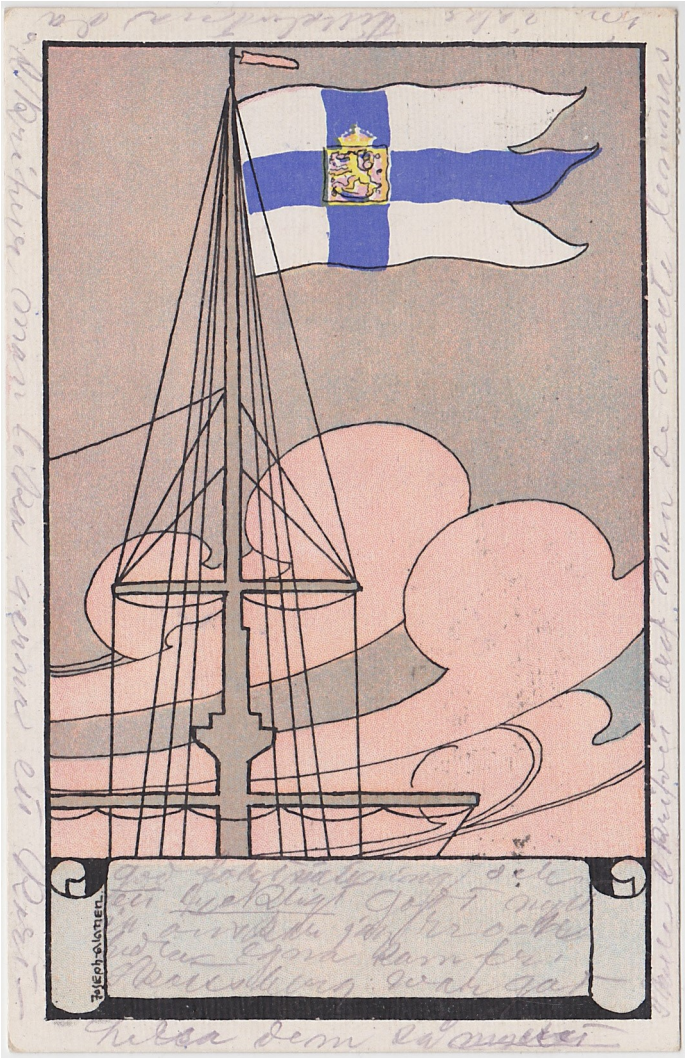

Joseph Alanen: Kunglig finsk flagga
J&L No 13/10 postad 1919-01-19

Världskrigets vapenstillestånd

Men valet blir helt fel i tiden – Kaiserns allianser faller ihop och Tyskland sluter vapenstillestånd.

Segrarmakterna tvingar fram Wilhelm II:s abdikation och gör klart att de inte kommer att acceptera hans svåger på finska tronen.

Fredrik Kaarle, som han kallas i Finland avsäger sig posten den 10 december utan att ha tillträtt

De gör klart att den ende i det ledande skiktet de kan acceptera som riksföreståndare är Gustav Mannerheim.

Per Eivind Svinhufvud avgår och Mannerheim kallas tillbaka.

"VICTORY" The "Victorious Peace" Series
Raphael Tuck & Sons' "OILETTE" Postcard No. 3264
Oskrivet vykort efter 1918-11-19

Han accepterar riksföreståndarskapet den 12 december

Hans första utländska stadsbesök blir Sverige där han tags emot av Gustav V och Hjalmar Branting våren 1919.

Den senare är mest intresserad av att lägga beslag på Åland.

Riksföreståndare Mannerheim på Logården med Gustav V under första utländska statsbesöket
Oskrivet vykort utan förlag/tryckeri

Republiken Finland föds

Med Mannerheim som riksföreståndare tillsätts en utredning om ny regeringsform som i mycket sköttes av juristen och senatorn Karlo Juha Ståhlberg. År 1919 fastställs Finlands nya statsskick som republik. Mannerheim ställer upp i valet men den som vinner blir Ståhlberg.
Med president Ståhlberg vid rodret möter republiken Finland framtiden

TILL MINNE AV FINLANDS FRIHET 1917
POSTKORT FINLAND Oskrivet

Mot framtiden

De tre studenterna som skådar mot horisonten från Hogland utgör en fantastisk bild och en tänkvärd symbol för den nya republiken.

Hogland kom att bli ett slagträ mellan Finland och Sovjet och tillhör numera Ryssland.

Hogland..
Knackstedt & Näther Lichtdruck HAMBURG Serie 595, No. 1
CARTE POSTALE FINLAND Oskrivet